

"Ұлттық геологиялық қызмет" акционерлік қоғамының 2023 – 2032 жылдарға арналған даму жоспарын бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 желтоқсандағы № 1211 қаулысы "Мемлекеттік мүлік туралы" Қазақстан Республикасының Заңы 184-бабының 2-тармағына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған "Ұлттық геологиялық қызмет" акционерлік қоғамының 2023 – 2032 жылдарға арналған даму жоспары бекітілсін.

2. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

*Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі*

Ә. Смайылов

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2023 жылғы 28 желтоқсандағы
№ 1211 қаулысымен
бекітілген

"Ұлттық геологиялық қызмет" акционерлік қоғамының 2023 – 2032 жылдарға арналған

ДАМУ ЖОСПАРЫ

Мазмұны

Кіріспе

1-бөлім. Ағымдағы жағдайды талдау

1-кіші бөлім. Сыртқы ортаның әсерін талдау

2-кіші бөлім. Ішкі ортаны талдау

2-бөлім. Миссиясы және пайымы

3-бөлім. Қызметтің стратегиялық бағыттары, мақсаттары, қызметтің түйінді көрсеткіштері және күтілетін нәтижелер

1-кіші бөлім. Стратегиялық бағыт: геологиялық ақпаратты жинау, сақтау, жинақтау, жүйелеу және ұсыну

2-кіші бөлім. Стратегиялық бағыттар: жер қойнауын пайдалануға инвестициялар тарту бойынша қолайлы климат құру

3-кіші бөлім. Стратегиялық бағыттар: "Ұлттық геологиялық қызмет" акционерлік қоғамының тұрақты дамуы.

4-бөлім. Тәуекелдерді басқару

Кіріспе

Жер, жер қойнауы, су, өсімдіктер мен жануарлар дүниесі сияқты тұтынушылық құндылығы бар табиғи ресурстар мемлекет экономикасының материалдық негізі болып табылады. Атап айтқанда, пайдалы қазбалардың бай қорлары бар Қазақстанның жер қойнауы Қазақстан Республикасының табиғи бәсекелестік артықшылығын білдіреді.

Қазақстан Республикасының Президенті 2021 жылдың 1 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауында жер қойнауы ұлттық қазына болып табылатынын, бірақ бұл ретте олар шексіз емес екенін атап өтті. Осы тұрғыда минералдық-шикізат индустриясын ұйымдастыруды сыни қайта қарауды жүзеге асыру, жер қойнауын геологиялық зерттеуге, өңірлік инфрақұрылымның дамуына байланысты геологиялық барлауға инвестицияларды ынталандыру және ең бастысы - елдің жер қойнауы байлығының орнықты экономикалық өсімге барынша тиімді түрленуін қамтамасыз ету қажет.

Мемлекет басшысы биылғы Жолдауында "Экономикамыздың жүйелі проблемалары белгілі. Бұл шикізатқа тәуелділік, еңбек өнімділігінің төмендігі, инновацияның жеткіліксіз деңгейі, табыстың біркелкі бөлінбеуі. Әрине, мұның бәрі күрделі мәселелер, бірақ оларды шешудің нақты жолдары бар."

Нақты секторды дамытуға қатысты, "Ең алдымен, жер қойнауын игеруге инвестициялар тарту үшін заңнама мен рәсімдерді едәуір жеңілдету, геологиялық ақпараттың бірыңғай деректер банкіні құруды аяқтау, индустриялық сектордың инвестициялық тартымдылығын арттыру талап етіледі. Жалпы, инвестицияларды тарту бойынша жүйелі жұмыс қажет."

Бұл ретте "Еліміздің ресурстық әлеуеті толық ашылмағанын, геологиялық зерделеу төмен деңгейде қалып отырғанын есте ұстаған жөн. Инвесторлардың сапалы геологиялық ақпаратқа қолжетімділігін кеңейту қажет."

Геологиялық ақпарат – бұл жер қойнауы көріністерінің, олардың учаскелерінің, кен орындары мен пайдалы қазбалардың заттық құрамы, геологиялық құрылымы мен тарихы, геологиялық, геохимиялық, геофизикалық, гидрогеологиялық, геоморфологиялық және тектоникалық ерекшеліктері туралы кез келген жеткізгіште тіркелген және оларды сәйкестендіруге арналған деректемелері бар мәліметтер. Геологиялық барлау жұмыстарының маңызды және айрықша ерекшелігі – ғылымға және сапалы геологиялық ақпаратқа тән жақындық. Бұл ақпарат мемлекет пен жеке инвесторлар үшін қызығушылық тудырады.

Сапалы геологиялық ақпарат – жер қойнауын геологиялық зерттеудің нәтижесі және одан әрі геологиялық барлау жұмыстарын жоспарлау, инвестициялар тарту және жалпы геологиялық саланың қызметі бойынша шешімдер қабылдау үшін негізгі элемент. Егер минералдану немесе мұнай-газдың мол болу аймақтары туралы ақпарат тиісті түрде расталмаса, онда бұл инвесторлар мен жер қойнауын пайдаланушылар үшін айтарлықтай сомаға жетуі мүмкін және елеулі шығындарға келуі мүмкін.

Сапалы геологиялық ақпарат алу мен оны жер қойнауының перспективалы учаскелерін іздеуде пайдалану және инвесторларды игеруге тарту үшін ғылыми және

ғылыми-зерттеу ұйымдарымен және геологиялық ақпараттың бірыңғай деректер банкімен орнықты интеграция болуы қажет. Ғылым мен геологиялық дерекқорды тартпайынша, саланы тұрақты ахуалдық талдаусыз, барлық тәуекелдерді бағалаусыз, геологиялық барлау процесін ғылыми-технологиялық сүйемелдеусіз, сапалы геологиялық ақпарат алу және жер қойнауын игеруге инвестициялардың ағыны екіталай шаруа.

Ғылымды тарта отырып геологиялық зерттеу, сапалы геологиялық ақпарат алу, жер қойнауын пайдалануды ғылыми және ақпараттық қолдау, жаңа кен орындарын іздеу және тұтастай алғанда елдің минералдық-шикізат базасын (бұдан әрі – МШБ) қалыптастыру үшін іргелі негіз болмақ.

Ғылым басымдылығының мысалы ретінде 1879 жылы құрылған Геологиялық зерттеулер саласындағы әлемдік көшбасшы – АҚШ Геологиялық қызметінің (USGS) ұранын келтіруге болады: "Өзгермелі әлем үшін – USGS ғылымы". Жыл сайынғы қомақты бюджет қаражатын бөлудің мақсаты (\$1 млрд астам) – табиғи ресурстарды пайдалану, ұлттың қауіпсіздігі мен өркендеуін қамтамасыз ету саласында мүдделі тұлғалардың ұтымды шешімдер қабылдауы үшін пайдаланылатын ғылыми негізделген және сенімді ақпаратпен қамтамасыз ету.

Ұқсас жұмыс принциптерін британдық "BGS", корейлік "KOMIR" (Korea Mine Rehabilitation and mineral Resources Corporation), "KIGAM" (Korea Institute of Geoscience and Mineral Resources), жапондық "JOGMEC" (Japan Metals and Energy Security), қытайлық "CAGS" (Chinese Academy of Geological Sciences), канадалық "GSC" (Geological Survey of Canada), финдік "GTK" (Geological Survey of Finland), аустриялық "GBA" (Geologische Bundesanstalt), германдық "BGR" (Bundesanstalt für Geowissenschaften und Rohstoffe, Федералдық геоғылымдар және табиғи ресурстар институты) және басқалардан көре аламыз.

Пайдалы қазбаларды кешенді алуды қамтамасыз етпейтін, бағалы ілеспе элементтердің, сондай-ақ, терең жатқан геологиялық объектілерді анықтауды қамтамасыз етпейтін болжамды-ізвестіру кешендері технологияларының шығындарына жол беретін өнімділігі аз технологияларды пайдалануды жалғастырудың, сондай-ақ геологиялық ақпаратты өңдеу импорттық бағдарламалық қамтылымның елеулі тәуекелі бар.

Мемлекет басшысының 2021 жылдың 1 қыркүйегіндегі Қазақстан халқына жолдауындағы "Еліміздің ресурстық әлеуетін ашу, аумақты геологиялық тұрғыдан зерделеу деңгейін арттыру, инвесторлардың сапалы геологиялық ақпаратқа қолжетімділігін кеңейту және инвесторларға кешенді сервистік қолдау" мақсатында Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылдың 30-желтоқсанындағы "Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар Министрлігінің ведомстволық бағынысты ұйымдарын қайта ұйымдастырудың кейбір мәселелері туралы" № 971 қаулысымен жер қойнауын пайдаланудың ақпараттық және ғылыми

негізін дамыту қызметінің мақсаты болып "Ұлттық геологиялық қызмет" (бұдан әрі – "ҰГҚ" АҚ) құрылды.

Пайдалы қазбалардың барланған және бағаланған қорларының, сондай-ақ, олардың болжамды ресурстарының жиынтығы болып табылатын минералды-шикізат базаны (бұдан әрі – МШБ) тұрақты толықтыруға "мемлекет, ғылым және бизнес" синергиясы негізінде "процестен үстемдігін мақсат қоюмен" қол жеткізуге болады.

"ҰГҚ" АҚ даму жоспары Қазақстан Республикасының мынадай стратегиялық және бағдарламалық құжаттарын ескере отырып, таяудағы 10 жылға арналған "ҰГҚ" АҚ миссиясын, пайымын, стратегиялық бағыттарын, мақсаттарын, міндеттерін, іс-шараларын, оларды іске асыру тетіктерін және қызметі нәтижелерінің көрсеткіштерін айқындайды:

1. Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаевтың 2021 жылғы қыркүйектегі "Халық бірлігі және жүйелі реформалар – ел өркендеуінің берік негізі" атты Қазақстан халқына Жолдауы.

2. Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаевтың 2022 жылғы қыркүйектегі "Әділетті мемлекет . Біртұтас ұлт. Берекелі қоғам" атты Жолдауы.

3. Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауалды бағдарламасын іске асыру жөніндегі шаралар туралы "Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 26 қарашадағы № 2 Жарлығы **"Әділетті Қазақстан: бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым"**.

4. Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 15 ақпандағы № 636 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі Ұлттық даму жоспары.

5. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 1127 қаулысымен бекітілген ҚР-ның геологиялық саласын дамытудың 2023-2027 жылдарға арналған тұжырымдамасы.

1-бөлім. Ағымдағы жағдайды талдау

1-кіші бөлім. Сыртқы ортаның әсерін талдау

Әлемдік тәжірибедегі Ұлттық геологиялық қызметтер

Халықаралық тәжірибеде геологиялық қызметтер (Бұдан әрі - ГҚ) көптеген елдерде 100 жылдан астам уақыт бойы бар. Бүгінгі таңда ГҚ геологиялық карталарды жасау мен жүргізуді, пайдалы қазбалардың ресурстық әлеуетін бағалауды жүргізуді, жер қойнауын пайдалануды жоспарлау үшін деректер базасын қалыптастыруды және табиғи ресурстарды басқаруды қоса алғанда, бірқатар кең өкілеттіктерге ие. Канада, Ұлыбритания және Аустралия сияқты геологиялық саланы мемлекеттік әкімшілендіру деңгейі жоғары елдерде бұл ұйымдардың басымдықтарының шеңберіне табиғи

ресурстарды геологиялық барлауға және тиісті деректер банкін жүргізуге байланысты мәселелер, қалалық жайластыру бөлігіндегі инженерлік геология кіретінін атап өткен жөн. Әлемдік тәжірибе талдауы көрсеткендей, ақпаратты жинау, зерттеу жүргізу және минералды-шикізат базасын талдау материалдарды талдау және зерттеу процесінде алынған өзек пен геологиялық ақпаратты сақтау, әлеуетті жобаларды іздеу және басқа да геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу мемлекеттің стратегиялық міндеті болып табылады. Төменде, соның ішінде мемлекеттің қатысуымен құрылған, әлемдегі ГҚ қызметі мен тәжірибесі бойынша қолжетімді ақпарат зерделенді.

Халықаралық практикадағы ГҚ-тің көрнекі қызметінің мысалы ретінде Еуропаның 37 елінің тиісті ұйымдары мүше болып табылатын eurogeosurveys (бұданәрі – EGS) ұлттық геоқызметтер бірлестігін айтуға болады. 1971 жылы құрылғаннан бастап, EGS бірлестігі Брюссель қаласында орналасқан және жалпы еуропалық мәселелер бойынша тәуелсіз және теңдестірілген геологиялық сараптама беру бөлігінде еуропалық геологиялық қызметке жан-жақты қолдау көрсетеді.

Бүгінгі таңда EGS құрамындағы ұлттық ГҚ қызметкерлерінің жалпы штатында он мыңнан астам қызметкер бар. Бұл ретте тұрақты қызметкерлер саны 2006 жылы 20000-нан асып, 2020 жылы Украина, Албания, Дания, Франция және Литвадағы геологиялық қызметтер штатының айтарлықтай қысқаруымен 11000-ға дейін төмендеді. Еуропадағы қысқаруларға қарамастан, әлемнің қалған бөліктерінде геологиялық қызметтер штаты, сондай-ақ, осы ұйымдардың қызметін бюджеттік қаржыландыру көлемі өсу үстінде. Бірінші кезекте бұл елдің әлеуметтік дамуы үшін геологиялық жер қойнауын зерттеу мен негізгі ақпаратты жинау рөлінің артқанын, сондай-ақ, табиғи ортаны қорғауды ескере отырып, жерді оңтайлы және экономикалық тұрғыдан тиімді пайдалануды білдіреді.

Әдетте, әлемдегі геологиялық қызметтер қызметкерлерінің мөлшері елдің жалпы ішкі өніміне және ұйымның жылдық бюджетіне байланысты. Шолу үшін төменде ұлттық экономикалардың әртүрлі өлшемдері бар бірқатар мемлекеттердегі геологиялық қызметтердің статистикалық көрсеткіштерінің үлгісі берілген.

1-кесте. Әлемдік геологиялық қызметтер

Ел	ҰГҚ атауы	Номиналды мәндегі ЖІӨ көлемі, млн. АҚШ долл.	ГҚ-ның жылдық бюджет, млн. АҚШ долл.	Г Қ қызметкерлерінің штаты
Аустралия	Geoscience Australia	1 724 787	153	576
Германия	BGR	4 031 149	100	770
Дания	Geological Survey of Denmark and Greenland	386 724	40	285
Канада	Geological Survey of Canada	2 200 352	66	401
Қытай	China Geological Survey	18 321 197	1 980	7 500

Финляндия	Geological Survey of Finland	281 411	51	423
Ирландия	Geological Survey Ireland	519 776	17	100
Малайзия	Department of Mineral and Geoscience Malaysia	434 059	16	1 090
Жаңа Зеландия	GNS Science	242 700	61	424
Норвегия	Geological Survey of Norway	504 703	29	196
Ресей	А.П. Карпинский атындағы Бүкілресейлік ғылыми-зерттеу геологиялық институты	2 133 092	57	1 272
Швеция	Geological Survey of Sweden	603 922	47	281
Ұлыбритания	British Geological Survey	3 198 470	80	640
АҚШ	US Geological Survey	25 035 164	1 160	7 687

Жоғарыда келтірілген деректер ГҚ қызметкерлерінің саны мен жылдық бюджет көлемі арасындағы оң корреляция туралы куәландырады, бұл көптеген ГҚ бюджетінде еңбекақы төлеу қорының басым рөлін көрсетеді. Бұл үлгінің айтарлықтай ерекшелігі – салыстырмалы түрде қызметкерлер штаты үлкен және жылдық бюджеті аз А.П. Карпинский атындағы Бүкілресейлік ғылыми-зерттеу геологиялық институты болып табылады.

Аустралияның Ұлттық геологиялық қызметті ұйымдастырудағы тәжірибесі

Бүгінгі таңда Geoscience Australia – Аустралия Үкіметінің геологиялық және географиялық ақпаратының сенімді көзі және техникалық кеңесшісі ретінде әрекет ететін Ұлттық масштабтағы Аустралияның негізгі мемлекеттік геологиялық-физикалық ұйымы. Бұл ұйым 2001 жылы Australian Surveying and Land Information Group және Australian Geological Survey Organisation екі геологиялық қызметтің бірігуі арқылы құрылды, олардың негізі 1910 жылы қаланды. Geoscience Australia өз қызметінде бес басым бағытты басшылыққа алады:

1) бүгін және болашақта Аустралияның ҚПҚ мен КСШ-ны пайдаланудан түсетін пайданы барынша арттыру мақсатында Аустралияның табиғи ресурстарының қорларын ұлғайту;

2) жергілікті қауымдастықтардың табиғи апаттарға төзімді болуы үшін Аустралияның қоғамдық қауіпсіздігін қамтамасыз ету;

3) су ресурстарын оңтайландыру және тұрақты пайдалану мақсатында Аустралияның су ресурстарын қорғау;

4) теңіз юрисдикциясын тұрақты пайдаланудың пайдасын барынша арттыру мақсатында Аустралияның теңіз юрисдикциясын басқару, табиғи және жасанды орта үшін шешім қабылдау туралы хабардар ету үшін Аустралиядағы процестердің, әрекеттердің және өзгерістердің орны мен уақытын түсіну үшін іргелі географиялық ақпаратты ұсыну;

5) саясаттың нақты негізделген деректерін қамтамасыз ету және үкіметтің, өнеркәсіп пен қоғамдастықтың шешімдерін қабылдау үшін білім мен мүмкіндіктердің тұрақты және қол жетімді базасын қолдау үшін геологиялық-геофизикалық білім мен мүмкіндіктерді қолдау.

Жер қойнауын зерттеуде және геология саласындағы білім мен құзыреттілік орталығын қалыптастыруда Geoscience Australia мен оның алдындағылардың табысты қызметінің арқасында Аустралия үкіметі жер қойнауын пайдалануға 23,5 мыңнан астам коммерциялық лицензия берді, бұл пайдалы қазбаларды барлау мен өндіруге тартылған 15 мың компанияның құрылуына алып келді. Қазақстанмен салыстырғанда барлығы 600-ге жуық келісімшарт пен осыған ұқсас 1800 лицензия берілген. Geoscience Australia қызметінің ашықтығы, геологиялық ақпараттың қолжетімділігі мен жер қойнауын мемлекеттік геологиялық зерттеу жүйесінің тиімді жұмыс істеуі Аустралияға мемлекетке геологиялық зерттеулерді бюджет қаражатынан ғана емес, сонымен қатар жеке ұйымдар тарапынан елеулі инвестициялар тартуға мүмкіндік берді, бұған төменде келтірілген статистика дәлел бола алады:

2-кесте. Аустралиядағы ҚПҚ мен КСШ-ны барлауға арналған жеке ұйымдардың шығындарының динамикасы, млн Аустралиялық доллар.

Жыл	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Шығындар көлемі	1,442	1,427	1,748	2,173	2,629	2,834	3,583

Жер қойнауын зерделеу және жер қойнауын пайдалануға арналған лицензиялармен мемлекеттік аумақтың жоғары жұмыспен қамтылуы жеке компанияларға тау-кен саласындағы инвестициялық жобаларды 2015-2020 жылдары 310 млрд долларынан астам іске асыруға мүмкіндік берді. Бүгінгі таңда Аустралияның тау-кен өнеркәсібінің үлесіне осы елдің тауарлары мен көрсетілетін қызметтерінің жиынтық экспорты көлемінің шамамен 58 %-ы тиесілі.

Канаданың Ұлттық геологиялық қызметті ұйымдастырудағы тәжірибесі

Табысты жұмыс істедің халықаралық тәжірибесінде Канаданың Geological Survey of Canada (бұдан әрі – GSC) геологиялық қызметі ерекше назар аударуға лайық. GSC экономикалық дамуға, қоғамдық қауіпсіздікке және қоршаған ортаны қорғауға ықпал ететін кешенді геологиялық-геофизикалық деректер базасын жинауға және ұсынуға

жауапты. 1842 жылы құрылған GSC бүгінде бүкіл елдің аумағын геологиялық картаға түсіруге, мемлекетке тиесілі жерлерден пайдалы қазбалар кен орындарын іздеуге және барлауға, геологиялық ақпаратты талдауға және өңдеуге, сондай-ақ бүкіл ел бойынша шағын және орта бизнесті дамытуға бағытталған.

GSC қызметі геологиялық барлауды одан әрі дамытуға бағытталған және өзекті әлеуметтік және технологиялық проблемаларды ескеретін бес жылдық кезеңге арналған орта мерзімді стратегиялық жоспарды іске асырумен тығыз байланысты. Канаданың минералдар мен металдар жөніндегі жалпыланған стратегиялық жоспарымен (ЖСЖ) қатар, GSC стратегиялық жоспарының негізгі миссиясы Канаданы тұрақты және жауапты пайдалы қазбаларды игеру бойынша әлемдік көшбасшы ретінде қалыптастыру болып табылады. GSC стратегиялық жоспарында қарастырылған іс-шаралар қосымша жұмыс орындарын құруға, қауымдастықтарды қолдауға, инновацияларды ілгерілетуге және таза технологияларды енгізуге, күшті канадалық бренд құруға және инвестицияларды тартуға бағытталған.

GSC-тің табысты жұмысының арқасында Канададағы барлау және тау-кен жұмыстары әр аймақтағы жұмыс орындары мен экономикалық белсенділікті қолдайтын ұлттық экономиканың тірегі болып табылады. Ernst & Young компаниясының геологиялық-геофизикалық зерттеулер бағдарламаларын бюджеттік қаржыландырудың тиімділігін зерттеу нәтижелері бойынша соңғы онжылдықта GSC үйлестіретін деректер бойынша бюджеттік зерттеулер Канадаға бюджет қаражатынан жұмсалған әрбір 1 доллар үшін кемінде 7 доллар көлемінде тікелей экономикалық пайда әкелді. Осылайша, 2021 жылы тау-кен және металлургия секторының Канаданың ЖІӨ-ге қосқан жалпы үлесі 132 миллиард АҚШ долларына дейін өсті, бұл Канаданың жалпы ЖІӨ-нің 6 % құрайды. Бұл жиынтықта осы секторда жұмыс істейтін жұмыс орындарының санын 719 мыңға дейін ұлғайтуға мүмкіндік берді, осылайша Канаданың ересек тұрғындарының 3,5 %-ын жұмыспен қамтамасыз етті. GSC-тің ашық және тиімді қызметі инвесторлар мен сервистік компанияларға инвестициялардың негізділігі бойынша есептеулер жүргізу және жерді пайдалану туралы шешімдер қабылдау үшін қажетті маңызды геологиялық және геофизикалық деректер мен ресурстарға кедергісіз қол жеткізуге мүмкіндік береді. Геологиялық деректердің жоғары ашықтығы мен қолжетімділігі бай зерттелмеген минералды базамен қатар Канаданың геологиялық барлауға инвестициялардың жалпы әлемдік көлеміндегі үлесін 2013 жылғы 13 %-дан 2021 жылы 19 %-ға дейін айтарлықтай арттыруға мүмкіндік берді.

Ұлыбританияның Ұлттық геологиялық қызметті ұйымдастырудағы тәжірибесі

Егер Канада бірінші кезекте мультипликативті экономикалық тиімділік тұрғысынан ГҚ қызметін тиімді ұйымдастырудың мысалы болса, онда Ұлыбритания бұл

геологиялық қызметтерді мемлекеттік және жеке қаржыландырудың сәтті өзара әрекеттесуінің, сондай-ақ оқу орындарымен табысты өзара әрекеттесуді ұйымдастырудың мысалы болып табылады.

Британдық геологиялық қызмет немесе British Geological Survey (бұдан әрі – BGS) – бұл ішінара мемлекет қаржыландыратын ұйым, оның мақсаты геологиялық ғылымдарды ілгерілету болып табылады. 2021 жылғы жағдай бойынша BGS жылдық бюджетінің 50 %-ы тікелей мемлекеттік бюджеттен, қалған бөлігі жеке сектордың тапсырысы бойынша зерттеулерден түскен қаражат есебінен қаржыландырылады. Әлемдегі алғашқы құрылған қызмет болып табылатын BGS-тің негізгі функцияларына Ұлыбритания үкіметінің геологиялық-геофизикалық зерттеулердің барлық аспектілері бойынша консультация беру, сондай-ақ қоғамға, академияға және өнеркәсіпке геологиялық мәселелер бойынша бейтарап консультация беру кіреді. BGS геологиялық зерттеулер мен сынақтарды жүргізу үшін барлық ғылыми орталықтар мен зертханаларды басқарады. Оқу орындарының студенттері өз зерттеулерін заманауи ғылыми және техникалық жабдықтарда жүргізуге, BGS Ұлттық геологиялық-геофизикалық деректер орталығында сақталған жер қойнауы туралы ақпараттың ең толық жинағын пайдалануға мүмкіндік алады. Сондай-ақ студенттер кең ауқымды оқытудан өтіп, әлемге әйгілі ғалымдардың кең ауқымымен өзара әрекеттесе алады.

Коммерциялық емес мәртебесіне қарамастан, BGS әртүрлі коммерциялық кеңсе зерттеулерін, далалық жұмыстарды, халықаралық іс-шараларды және геологиялық деректерді лицензиялауды қоса алғанда, айтарлықтай кең ауқымды жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді ұсынады. BGS клиенттерінің тізіміне жергілікті және халықаралық компаниялар, сондай-ақ әртүрлі елдердің мемлекеттік секторындағы клиенттер кіреді. BGS нарықтық бағдарлануы ұйымға 2021 жылы шамамен 29 млн АҚШ долларын пайда табуға мүмкіндік берді.

BGS геология саласындағы зерттеулер мен инновациялардың өркендеуі үшін ең жақсы ортаны құру мақсатында университеттермен, ғылыми ұйымдармен, кәсіпорындармен, қайырымдылық ұйымдарымен және үкіметпен әріптестікте жұмыс істейді. BGS-тің негізгі нәтижелеріне геологиялық, геофизикалық, геохимиялық және гидрогеологиялық карталар, сипаттамалар және тиісті сандық деректер базасы кіреді. BGS ғалымдары Африканың жерасты суларының алғашқы толық картасын жасады. Келесі онжылдықтағы негізгі стратегиялық мақсаттардың бірі 2-D картадан 3-D модельдеуге көшуді аяқтау болып табылады.

Мемлекеттік геологиялық қызмет пен геологиялық барлау саласының барлық қатысушылары арасындағы өзара тиімді ынтымақтастықты құру, сондай-ақ ғылыми-зерттеу және білім беру мекемелерімен тиімді өзара іс-қимылды ұйымдастыру бөлігінде Британдық тәжірибені қазақстандық шындықта қолдану ұсынылады. Жер қойнауын геологиялық барлау мен зерттеуге жеке инвестицияларды тарту бөлігінде

осы салаға тартылған қаражат көлемі бойынша әлемдік көшбасшы болып табылатын Австралия мен Канададағы геологиялық қызметтерді дамыту тәжірибесіне ұлттық дерекқорлардың ашықтығы, қолжетімділігі және жер қойнауын пайдалануға арналған лицензиялар мен келісімшарттар талаптарының ашықтығы арқасында ерекше назар аудару қажет.

Геологиялық саланың кадрлық әлеуеті

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының азаматтарын даярлау мен қайта даярлауды қаржыландыру бойынша, инвестициялар көлемінің (негізінен қолданыстағы келісімшарттар үшін) 1 %-ы жер қойнауын пайдаланушылардың шығыстарын және 1 %-ы өткен жылғы өндіруге арналған шығындарды (өндіруге арналған лицензиялар үшін) құрайды.

Оқыту мынадай бағыттар бойынша жүзеге асырылады:

1) Қазақстан Республикасының азаматтары болып табылатын жер қойнауын пайдаланушының қызметкерлерін, оның ішінде жер қойнауын пайдаланушы болып табылатын заңды тұлға жанындағы өзінің оқу (оқыту) орталықтарында оқытуды қаржыландыру;

2) жер қойнауын пайдаланушының қызметкерлері болып табылмайтын Қазақстан Республикасының азаматтарын оқытуды қаржыландыру;

3) облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың жергілікті атқарушы органы ұсынған және тиісті облыстың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың аумағында жер қойнауын пайдалану саласына тікелей байланысты мамандықтар бойынша кадрлар даярлауды жүзеге асыратын білім беру ұйымдарының материалдық-техникалық базасын жақсарту үшін қажетті тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің құзыретті органмен келісілген тізбесі бойынша сатып алу.

Қаржыландыру Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2018 жылғы 16 мамырдағы № 333 және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 22 мамырдағы № 217 бірлескен бұйрығымен бекітілген "Жер қойнауын пайдаланушы алдыңғы жылы өндіруге арналған шығыстарының бір пайызы мөлшерінде қазақстандық кадрларды оқыту қағидаларына" сәйкес жүзеге асырылады (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 122550 болып тіркелген).

Сонымен қатар, салада білікті кадрлардың күрт жетіспеушілігі байқалады. Геологиялық саланың негізгі проблемасы салалық ғылымның өндіріспен және жеке геологиялық барлау бизнесімен әлсіз байланысы мен интеграциясы болып табылады. Қазақстандық ғылыми және ғылыми-білім беру мекемелеріндегі қазіргі заманғы материалдар мен ресурстардың материалдық-техникалық және ақпараттық жаңаруы тау-кен саласын дамытудан едәуір артта қалып отыр. Қалыптасқан жағдай өндірісте қажетті шетелдік технологияларды, жабдықтарды қарызға алуға және қажетті

біліктілігі мен дағдылары бар кадрларды тартуға байланысты үлкен шығындарды тудырады.

Жалпы, геологиялық салада мынадай мамандықтардың тапшылығы мен сұранысы байқалады: геолог-түсіруші, қатты пайдалы қазбаларды іздеуші-геолог, қатты пайдалы қазбаларды барлаушы-геолог, мұнай геологы, литолог, седиментолог, коллектор, палеонтолог-стратиграф, сейсмикалық барлаушы, гравир барлаушы, магнитті барлаушы, электр барлаушы.

Көбінесе бұл жағдай геологиялық кәсіпорындарға тән, оларда барлық себептер бойынша, оның ішінде талантты кадрларды тарту үшін тиімді ынталандыру жүйесінің болмауына байланысты.

Осы проблемалық мәселелерді шешу үшін қызметкерлердің біліктілігін міндетті түрде арттыру жүйесін орната отырып, геологиялық салада кадрлармен қамтамасыз етудің тиімді заманауи тетіктерін әзірлеу үшін шаралар қабылданатын болады. Біліктілікті арттыру "ҰГК" АҚ қызметкерлері үшін өте өзекті, өйткені бұл деңгейде негізге алынатын шешімдер қабылданады, "ҰГК" АҚ-ның даму бағыттары айқындалады.

Геологиялық ақпараттың заттай жеткізгіштерін сақтау инфрақұрылымының ағымдағы жай күйі

Қазіргі уақытта республикалық геологиялық қорларда (бұдан әрі – РГК) 58 мыңнан астам геологиялық есептер бар. Қазіргі уақытта Геология комитеті мен аймақаралық департаменттердің, РГК қорларында кеңестік кезеңде жинақталған көптеген геологиялық-геофизикалық материалдар сақталған. Бұл жүздеген терабайт сейсмикалық деректер, сондай-ақ тігінен сейсмикалық профильдеу сейсмограммалары және геофизикалық бақылау нүктелерінің координаттары мен биіктіктерін, карталарды, бақылау схемаларын, операторлардың есебін және басқа да ақпаратты қамтитын параметрлік ақпарат. Мұның бәрі ескі, сақтау мерзімінен бірнеше есе асатын 9 жолақты магниттік таспалардан бастап, магниттік-оптика, оптикалық дискілер, IBM 3490-3590, Exabyte, DLT және басқа да бастапқы геологиялық ақпарат тасымалдаушылары сияқты әртүрлі жеткізгіштерде сақталатын, сондай-ақ қағаз негізде сақталады (геофизикалық бақылау нүктелерінің координаттары мен биіктіктерін, карталарды, бақылау схемаларын, операторлардың баянатын қамтитын сейсмограммалар, тік сейсмопрофилдеу және параметрлік ақпарат).

Қор материалдарын сақтау шарттары қажетті алаңның және қаржыландырудың болмауына байланысты қазіргі заманғы талаптарға сәйкес келмейтінін атап өткен жөн. Сонымен қатар, әлемдік тәжірибеде мемлекет керн және тас материалдарымен қатар есепті және графикалық геологиялық ақпараттың сақталуын қамтамасыз етеді. Алайда,

бұл медианың жарамдылық мерзімі аяқталды және тиісті сақтау шарттарын сақтауды талап етеді. Ақпараттың одан әрі жоғалуын болдырмау үшін оны қысқа мерзімде заманауи жеткізгіштерге ауыстыру қажет.

Бастапқы (далалық бақылаулар, сынамалар, сынамаларды талдау журналдары және т.б.) және қайталама геологиялық ақпарат қазіргі уақытта қорларда сақталатын қағаз жеткізгіштерде ұсынылған. Бұл ақпарат, әсіресе бастапқы ақпарат, геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу кезінде шығындарды азайту үшін маңызды.

Геологиялық зерттеулер барысында толық сканерленген соңғы геологиялық есептерді дайындау кезінде мәтіндер, кестелер, графиктер, карталар түрінде ұсынылған көптеген гетерогенді ақпарат жиналды. Өңдеу, талдау шараларын орындау, кез келген заңдылықтарды шығару, модельдеу және объектінің табиғатын ақпаратты осы түрінде қолдана отырып түсіндіру орындау қиынға соғады. Жыл сайын РГҚ 800-1000 геологиялық есептермен толықтырылады, оларды жер қойнауын пайдаланушылар жер қойнауын мемлекеттік геологиялық зерттеу нәтижелері бойынша ұсынады.

Бүгінгі таңда геологиялық зерттеулерде үлкен деректер алабын жүйелеу және құрылымдау және ақпаратты пайдаланушыға ыңғайлы түрде ұсыну проблемалары өзекті болып табылады.

Геологиялық ақпарат алу (тұтынушылар)

Астана, Алматы және Шымкент сияқты республикалық маңызы бар қалаларды қоспағанда, Қазақстанда барлық 17 облыс шикізат және агроөнеркәсіптік болып табылады, онда 1,5 миллионнан астам халқы бар 27 моноқалалар (бұл елдегі қала халқының 17 %-ын құрайды), сондай-ақ өнеркәсіптік өндірістің 40 %-ға жуығы орналасқан. Олардың көпшілігі үшін тау-кен өнеркәсібінің кәсіпорындары қала құраушы болып табылады. Елдің 27 моноқаласының әрқайсысының тұрақты экономикалық өсуден терең тоқырауға дейінгі өзіндік даму перспективалары бар. Кейбір кен орындары оларды одан әрі игерудің тиімсіздік нүктесіне жақындап келеді және көптеген жылдар бойы маңызды геологиялық жаңалықтар тіркелген жоқ.

Қазақстан Республикасының Президентінің 2020 жылғы 1-қыркүйектегі "Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі" атты Қазақстан халқына Жолдауында моноқалаларға екінші тыныс беру тапсырылды. Геологиялық барлауға ірі инвестициялар және ел өңірлерінде МШБ озық дайындау барысында жолдар, тұрғын үйлер, сауда орталықтары, мектептер, байланыс желілері және басқа да объектілер сияқты өңірлердегі инфрақұрылымға инвестициялар үшін ынталандыру болуға тиіс.

Осыған байланысты, отандық және шетелдік жер қойнауын пайдаланушылар үшін сапалы, шынайы және құрылымдалған геологиялық ақпарат беру көптеген индустриалды дамыған мемлекеттер мен ұлттық компаниялардың басты тетігі болды.

Сыртқы ортаның жаһандық факторларының әсері

Пандемия кезеңі мемлекеттік органдар, ведомстволар мен ұйымдар, сондай-ақ, халықтың белсенді бөлігінің дағдарыс жағдайында тиімді іс-қимылға дайындықтарын күшейте түсті.

Сонымен қатар, Ресей мен Украина арасындағы басталған әскери іс-қимылдар ел экономикасында шешуші рөл атқаратын Қазақстанның геологиялық саласына маңызды әсер етеді. Ресеймен және Украинамен тығыз экономикалық байланыстардың нәтижесінде қарулы қақтығыстар минералды шикізаттың саудасы мен экспортының өзгеруіне әкелуі мүмкін. Мұндай жағдайда сала экспорт көлемінің қысқаруына және логистика мен тауарларды тасымалдаудағы ықтимал қиындықтарға тап болуы мүмкін.

Алайда, тұрақсыздық пен қауіп-қатер жағдайында басталған әскери іс-қимылдар Қазақстанды минералдық ресурстарды жеткізудің баламалы жолдарын іздеуге ынталандырды. Жеткізу жолдарын әртараптандыру белгілі бір елдерге тәуелділікті азайтудың және тұрақты және икемді экспортты қамтамасыз етудің маңызды стратегиясына айналды. Сонымен қатар, мұндай сын-қатерлер геологиялық саланы Еуропа мен Азия елдері сияқты басқа аймақтарға экспорттау үшін жаңа серіктестер мен нарықтарды белсенді түрде іздеуге мәжбүр етеді.

Маңызды шикізат материалдарына өсіп келе жатқан сұранысты ескере отырып, Қазақстан әлемдік нарықта барған сайын маңызды қатысушыға айналууда. Мыс, алюминий, барит, марганец, кобальт, галлий, вольфрам, титан және сирек кездесетін жерлердің мол қорының болуы Қазақстанды осы ресурстарды әлемдік деңгейде негізгі жеткізуші етеді. Дамудың негізгі бағыттарының бірі басқа мемлекеттермен, әсіресе Еуропалық Одақпен шикізат альянстарын құру болып табылады. Еуропалық Одақпен өзара тиімді ынтымақтастық Қазақстанға экспорт жолдарын әртараптандыруға және бір нарыққа тәуелділікті қысқартуға мүмкіндік береді. Стратегиялық серіктестіктер әлемдік экономикалық жағдайдың құбылмалылығы жағдайында маңызды шикізат жеткізілімдерінің сенімділігі мен тұрақтылығын қамтамасыз етуге көмектеседі.

Бүгінгі таңда ынтымақтастықты дамыту шеңберінде 2023 жылы Геология комитеті мен АҚШ Геологиялық қызметі (USGS), Германия геологиялық агенттігі (DERA), Польша мемлекеттік геологиялық институты мен "ҰГК" АҚ арасында ынтымақтастық туралы меморандумдарға қол қойылды. Сондай-ақ, Финляндия, Чили және Аустралиямен ынтымақтастықты дамыту бойынша іс-шаралар жоспарланған.

Бұл бөлімде "ҰГК" АҚ қызметінің мақсаттарына қол жеткізуде оның орнықтылығына әсер етуі мүмкін компанияның жұмыс істеуіне құқықтық, саяси, шаруашылық, демографиялық, технологиялық және өзге де түрлі сыртқы факторлардың әсерін бағалау жүргізілді.

Құқықтық факторлар

"ҰГҚ" АҚ қызметі Қазақстан Республикасы Конституциясына, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасы Кодексіне, Қазақстан Республикасы Кәсіпкерлік кодексінің, "Ұлттық архив қоры және архивтер туралы", "Ақпараттандыру туралы", "Мемлекеттік-жекешелік әріптестік туралы", "Мемлекеттік құпиялар туралы", "Ғылым туралы" Қазақстан Республикасы Заңдарының нормаларына сәйкес жүзеге асырылады.

"ҰГҚ" АҚ геологиялық ақпаратты жинау, сақтау, өңдеу және беру, "Қазақстан Республикасының Минералдық ресурстарының ұлттық деректер банкі" ақпараттық жүйесін пайдалануға беру жөніндегі ұлттық оператор болып айқындалды ("Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің 75-бабы, Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрінің 2022 жылғы 30 қыркүйектегі № 547 бұйрығы).

Халықаралық нормалар бойынша халықтар мен ұлттардың табиғи ресурстарды, оның ішінде жер қойнауы мен олардың ресурстарын иелену, пайдалану және билік ету құқығы әр мемлекеттің егемендігінің ажырамас элементі болып табылады.

Қазақстан Республикасында минералдық-шикізат ресурстары экономикалық әлеуеттің негізі және табиғи бәсекелестік артықшылық болып табылады. Мемлекет ұлттық қауіпсіздікті қамтамасыз ете отырып, мақсатты, реттеуші және инвестициялық функцияларды орындайды, сондай-ақ жер қойнауы туралы геологиялық ақпараттың сақталуын қамтамасыз етеді.

Жалпы, минералдық шикізатқа қатысты нарық конъюнктурасының тұрақты өзгерістерін ескеріп, Қазақстанның геологиялық қоғамы мен жер қойнауын пайдаланушылардың ұсыныстарын ескере отырып, "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасының Кодексіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу бойынша жұмыс жүргізілуде.

Экономикалық факторлар

"ҰГҚ" АҚ тұрақтылығы тұтастай алғанда бүкіл саланың тұрақтылығына, сондай-ақ тиісті түзету іс-шараларын жүргізуге тікелей байланысты.

Сонымен қатар, әлемдік экономикалық дағдарыс, минералдық шикізат бағасының төмендеуі, жер қойнауын пайдалануға жеке және мемлекеттік инвестициялардың азаюы, жер қойнауын мемлекеттік геологиялық зерттеуді (бұдан әрі – ЖҚМГЗ) бюджеттік қаржыландырудың қысқаруы, сондай-ақ ықтимал табиғи және техногендік төтенше жағдайлар сияқты "ҰГҚ" АҚ тұрақтылығына түрлі факторлар әсер етуі мүмкін. "Ағымдағы жағдай, перспективалар мен тәуекелдер" халықаралық валюта қорының бағалауына сәйкес Қазақстанның экономикалық өсуі 2022 жылы баяулады, ал инфляция жеделдеді.

Болашақта өсудің қалпына келуі болжануда, бірақ бұл көрсеткіштің төмендеу қаупі әлі де бар. Әлемдегі қазіргі геосаяси жағдайдың жанама әсерлерінің күшеюі өсу

қарқынының төмендеуіне және инфляцияның жоғарылауына әкелуі мүмкін. Каспий құбыр консорциумы жұмысының ұзақ тоқтауы қазақстандық көмірсутек шикізатының экспортына елеулі зиян келтірді, бұл мұнай экспортының бағыттарын әртараптандыруға алып келді.

Сондай-ақ Қазақстанның мұнай, газ және металдар бағасының ауытқуына ағымдағы тәуелділігі валюталық түсімнің түсуіне және бюджеттің кіріс бөлігін толықтыруға да әсер етеді. Атап айтқанда, қолайсыз әлемдік жағдайлар мұнай бағасының төмендеуіне және қарыз алу құнының өсуіне әкелуі мүмкін. Жаһандық декарбонизация Қазақстан үшін негізгі ұзақ мерзімді проблемалардың біріне айналатын қазбалы отынға тәуелділікпен байланысты проблемалар туғызады.

Екінші жағынан, тауарлардың жоғары бағасы айтарлықтай бюджеттік және сыртқы буферлік қорлардың қалыптасуына ықпал етуі мүмкін.

Аталған тікелей және жанама факторларға байланысты ғылымды қажетсінетін және өңдеуші өндірістерді дамытудың жаңа ынталандырулары мен тетіктерін ұлғайту талап етіледі. Осы тұрғыда "ҰГК" АҚ құрған үздік халықаралық тәжірибе мен ноу-хауды ескеріп, геологиялық саланы орнықты және тұрақты дамыту бойынша көшбасшы болуға тиіс.

Демографиялық факторлар

Қазақстан халқының 1991 – 2023 жылдар аралығында 20,1 %-ға (16,5 миллионнан 19,8 миллионға дейін) ұлғаюын ескере отырып, сондай-ақ халықтың 2030 жылға қарай 21,5 миллионға дейін өсу болжамын ескеріп, Қазақстандағы жер қойнауын пайдалану нарығы мен геологияның қажеттіліктеріне қарай бюджеттік қаржыландырудың ұлғаюын түзету қажет.

Осыған байланысты, кірпіш зауыттары, тротуар плиткалары, төсеніштер, шекара тастары, шағын бетон қалыптары, гидроқұрылыстар, жолдар және т.б. сияқты сапалы шикізат материалдарына маманданған шағын өндірістерді құру үшін кең таралған пайдалы қазбаларды геологиялық барлауды ынталандыру қажет.

Ресурстарды игеруді жеделдету үшін кен орнының бөліктері бойынша барлау және қорларды есептеу жүргізілетін лицензиялаудың икемді нысандарын пайдалану қажет. Содан кейін кен орнының бұл бөлігі игеруге (өндіруге) қатысады. Кең таралған пайдалы қазбалар кен орындарына негізделген кластерлер құрылыс материалдарын өндіруге, минералды шикізатты химиялық өңдеуге және т.б. мамандандырылған ірі өндірістерді дамыту үшін негіз бола алады.

Кең таралған пайдалы қазбалар құрылыс құнын 55-60 %-ды құрайды және құрылыс материалдарының қымбаттығына, соның салдарынан тұрғын үй құнының қымбаттауына тікелей әсер етеді. Кең таралған пайдалы қазбалар түрлерінің саны

барлық кенді және жанғыш пайдалы қазбаларға қарағанда әлдеқайда көп. Олар минималды қайта өңдеуден және жоғары қосылған құны бар соңғы өнімге қол жеткізгеннен кейін өнеркәсіпте кеңірек қолданылады.

Технологиялық факторлар

Жер қойнауын пайдаланушылардың бірыңғай платформасының (бұдан әрі – ЖҚПБП) жұмыс қабілеттілігін қамтамасыз етудегі "ҰГҚ" АҚ қызметінің тиімділігі тәуекелдерді барынша азайту мақсатында жасалған жабдықтарды жеткізуге, жөндеуге және бағдарламалық қамтамасыз етуді жаңартуға арналған келісімшарттар шеңберінде жеткізілімдері жүзеге асырылатын импорттық бағдарламалық қамтамасыз ету мен жабдыққа едәуір шамада тәуелді болады.

2-кіші бөлім. Ішкі ортаны талдау

Есептерді жинау бойынша 2020 – 2022 жылдар кезеңіндегі деректер бойынша көрсеткіштерді талдау мынадай:

2020 жылы 691 есептік бірлікті сақтауға есептер қабылданды;

2021 жылы 831 есептік бірлік;

2022 жылы 1011 есептік бірлік.

Келіп түскен геологиялық есептердің саны өткен есеп негізінде орта есеппен кемінде 800 есептік бірлікке тең болады.

Сондай-ақ, аукционды өткізудің және оның қорытындысы бойынша пайдалы қазбаларды барлауға немесе өндіруге лицензия берудің бекітілген қағидалары негізінде "Бірінші келді – бірінші алды" қағидаты бойынша жер қойнауын пайдаланушылар санын ұлғайту жоспарланғанын ескеру қажет. Демек, келіп түскен қорытынды есептердің саны кемінде 800 есептік бірлік болады.

"Ұлттық геологиялық қызмет" акционерлік қоғамының құрылуы

"ҰГҚ" АҚ Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 желтоқсандағы № 971 қаулысына сәйкес "Қазгеоақпарат" Республикалық геологиялық ақпарат орталығы" жауапкершілігі шектеулі серіктестігі (бұдан әрі – "Қазгеоақпарат" РҒАО" ЖШС) базасында құрылды және Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті атынан мемлекеттің жүз пайыз қатысуымен "Қазгеоақпарат" РҒАО" ЖШС–ның құқықтық мұрагері болып табылады. Мемлекеттік қатысу үлесін иелену және пайдалану құқығы геология комитетіне тиесілі.

"ҰГҚ" АҚ қызметінің негізгі нысандары:

1) геология саласындағы Қазақстан Республикасының ғылыми мекемелерімен бірлесіп геологиялық ақпаратты жинау, сақтау, жинақтап–қорыту, жүйелеу және талдау;

2) инвесторларға:

3) геологиялық ақпаратқа ашық қолжетімділік беру;

4) Қазақстан Республикасының Ұлттық минералдық ресурстар деректер банкінен пайдалану арқылы кешенді сервистік қолдау көрсету.

Бүгінгі таңда "ҰГҚ" АҚ – ның қалаларда өңірлік өкілдіктері бар:

Алматы – "Оңтүстік геологиялық қызмет";

Қарағанды – "Орталық геологиялық қызмет";

Ақтөбе – "Батыс геологиялық қызмет";

Өскемен – "Шығыс геологиялық қызмет";

Көкшетау – "Солтүстік геологиялық қызмет".

Адами капитал

Бүгінгі таңда "ҰГҚ" АҚ персоналының нақты саны 115 бірлікті құрайды, оның ішінде 81 бірлік – өндірістік персонал, 33 бірлік – әкімшілік персонал, 1 бірлік – көмекші персонал. Оның 54 %-ы әйелдер, 46 %-ы ер адамдар. Бала күтімі бойынша демалыста – 9 адам, басқарушы персоналдың 15 %-ы әйелдер.

Жас санаты мынадай: жұмысшылардың 32 %-ы 30 жасқа дейін, 34 %-ы 31 жастан 40 жасқа дейін, 34 %-ы 40 жастан асқан.

"ҰГҚ" АҚ мамандары жетекші оқу орындарында – Қазақстан Республикасы, Ресей, Чехия және Қытайда оқудан өтті. Мамандардың 35 % – екі жоғары білім бар, 21 % – магистр академиялық дәрежесі бар.

Алдағы уақытта кадрларды іріктеу кезінде айтарлықтай тәжірибесі мен алдыңғы жетістіктері бар мықты басқару командасын қалыптастыруға баса назар аударылатын болады, бұл тау-кен металлургия, мұнай-газ және инфокоммуникация салаларында елеулі сараптамасы мен жұмыс тәжірибесі бар басқару шешімдерін қабылдау кезінде маңызды фактор болып табылады.

Қаржылық жағдай

2022 жылдың қорытындысы бойынша түсім 408097 мың теңгені, оның ішінде KazNedra жобасы 62500 мың теңгені (графикалық және мәтіндік геологиялық және геофизикалық есептерді өңдеу және түрлендіру), су кадастры 22875 мың теңгені, өтінімдер бойынша ақпарат беру 322722 мың теңгені құрады.

Басқа кірістер 15852 мың теңге соманы құрады (банктің сыйақысы). Өткізілген тауарлардың, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтердің құны 2022 жылы 318326 мың теңгені құрады. Әкімшілік шығыстар 105352 мың теңге.

2022 жылы жарғылық капитал 51637 мың теңге сомасына ұлғайтылды

меншікті капиталдың нарықтық құнын кіріс әдісімен қайта бағалау арқылы. Жарғылық капитал 264,000 мың теңге сомасында қалыптастырылды, "ҰГҚ" АҚ

жарияланған акцияларының саны 264,000 дананы құрады, бір акцияның номиналды құны 1,000 теңгені құрады.

Жылдық қаржылық есептілік деректеріне сәйкес 2022 жылғы таза табыс 9261 мың теңге мөлшерінде соманы құрады. Жалғыз акционерге 2022 жылға дивидендтер төлеуді мемлекеттің кірісіне таза пайданың 70 % мөлшерінде – 6482,7 мың теңге мөлшерінде бекітуді ұсыну жоспарлануда. 2022 жылғы негізгі көрсеткіштерге толық көлемде және мерзімінде қол жеткізілді.

Өндірістік қызмет

Қазіргі уақытта "ҰГҚ" АҚ қайталама геологиялық ақпаратты жинау, сақтау, өңдеу және ұсыну жөніндегі ұлттық оператор болып табылады. Бұл процестер Жер қойнауының мемлекеттік қорының жай-күйін есепке алу мақсатында жүзеге асырылады. Қайталама геологиялық ақпарат беру жер қойнауын пайдаланушылардың, жеке және заңды тұлғалардың өтінімдері негізінде жүргізіледі. Жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүргізу туралы есептер, геологиялық мазмұндағы жарияланған карталар және оларға түсіндірме жазбалар, пайдалы қазбалар кен орындарының қорларын қарау жөніндегі комиссиялардың жыл сайын тапсырылатын хаттамалары геологиялық ақпаратты жинауға және сақтауға жатады.

Жер қойнауын пайдаланудың ақпараттық негізін дамыту үшін "ҰГҚ" АҚ мынадай ақпараттық ресурстарға ие:

1. Қазақстан Республикасы Өндіріс және құрылыс министрлігі Геология комитетінің интерактивті картасы.

Бұл бағдарламалық кешен интерактивті карта түрінде ұсынылған, геоақпараттық жүйелер (бұдан әрі – ГАЖ) технологияларын қолдана отырып әзірленген және Қазақстан Республикасы жер қойнауын пайдалану жағдайы туралы жан-жақты ақпарат береді. Жер қойнауын пайдаланушылар да, әлеуетті инвесторлар да жер қойнауын пайдаланудан бос учаскелердің келісімшарттық аумақтары туралы, сондай-ақ жер қойнауын пайдаланушылардың деректері туралы өзекті ақпарат алу үшін пайдаланады. Инвестициялау үшін аумақты таңдау бойынша шешімдер қабылдау үшін қажетті "Жер қойнауын мемлекеттік геологиялық зерттеу", "Зымырандардың құлау полигондары мен аймақтары", "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар" жұмыс қабаттарын қамтиды. Карта келісімшарт нөмірі, қызмет түрі, пайдалы қазбаның түрі, келісімшартталған учаскенің ауданы, сондай-ақ жер қойнауын пайдаланушы туралы мәліметтерді қоса алғанда, келісімшарттық учаскелер туралы толық ақпаратты ұсынады. Бұдан басқа, картада аукционға қойылған учаскелер, сондай-ақ ресімдеу сатысындағылар көрсетіледі. Карта бес бөлімнен тұрады: "Пайдалы қазбалар", "Жерасты сулары", "Көмірсутегі шикізаты", "Жер қойнауын мемлекеттік геологиялық зерттеу" және "Көмекші қабаттар".

2. "Minerals.gov.kz жер қойнауын пайдаланушылардың бірыңғай платформасы".

Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі (бұдан әрі – ИДИАӨМ) бірлесіп "Kaznedra" – "Minerals.gov.kz" ЖҚПБП толтыру бойынша жұмыс жүргізілуде. "Minerals.gov.kz" ЖҚПБП арқылы қатты пайдалы қазбаларды барлауға және өндіруге лицензиялар беру бойынша мемлекеттік қызметтер көрсету жөніндегі пилоттық жобаны іске асыру туралы" Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрі мен Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрінің 2022 жылғы 1 қарашадағы № 410/НҚ бірлескен бұйрығына сәйкес "Minerals.gov.kz" ЖҚПБП платформасы пилоттық режимде іске қосылды. Бірыңғай платформа барлық процестер мен көрсетілетін қызметтерді бірыңғай терезеде шоғырландыру арқылы инвесторларға кешенді сервистік қолдау көрсетуге ықпал ететін болады. Жер қойнауын пайдаланушыларға платформадағы жеке кабинетте minerals.gov.kz геологиялық есептер электронды нұсқада қол жетімді болады.

3. Геологиялық есептердің электрондық картотекасы.

Бұл e.geology.kz картотекасында республикалық геологиялық қорда бар геологиялық есептер туралы мәліметтер бар. Онлайн режимінде есептердің метадеректеріне қол жеткізу қамтамасыз етілген (түгендеу нөмірі, авторы, есептің атауы, жылы, есептің қысқаша сипаттамасы).

4. Геологиялық ақпарат пакеті

Геологиялық ақпарат пакеттері жер қойнауының барлық учаскелерін, соның ішінде мемлекеттік жер қойнауы қорын басқару бағдарламасына кіретін учаскелерді қамтитын клиенттердің сұраныстары мен жоспарлы қызмет негізінде қалыптастырылады. Қызметтің негізгі нәтижесі-есептерді талдауды қоса алғанда, аумақты зерделеу туралы деректері бар геологиялық ақпарат пакеті. Ақпаратты қалыптастыру Геология комитетінің электрондық картотекасы және зерделеу карточкалары сияқты Қазақстан Республикасы геологиялық қорларынан алынған деректерді пайдалана отырып, геологиялық және геофизикалық зерттеулерге негізделеді. Пакетте әртүрлі деректер бар: жер қойнауының геологиялық құрылымы, тау жыныстарының қасиеттері, пайдалы қазбалардың болуы, сондай-ақ геофизикалық өрістер, геологиялық процестер және пайдалы қазбалар қорлары туралы мәліметтер. Пакетке графикалық материалдар – карталар, сейсмикалық кесулер, стратиграфиялық бағандар және ақпаратты түсінуді жеңілдететін басқа құжаттар қоса беріледі.

Сонымен қатар, мүдделі тараптардың сұрау салулары бойынша кен орындарында және пайдалы қазбалардың көріністерінде геологиялық ақпаратты талдау, іріктеу және жүйелеу, пайдалы қазбалардың қорлары туралы ақпарат, Жер асты суларының болуы/болмауы туралы анықтамалар, аумақтарды зерделеу, аумақтардың еркіндігін айқындау, жер қойнауының мемлекеттік қорын басқару бағдарламасын сүйемелдеу жөніндегі жұмыстар орындалуы мүмкін, сондай-ақ анықтамалық және картографиялық материалдар (кен орындары бойынша анықтамалықтар, картографиялық материалдар,

талдамалық шолулар, атластар, мерзімді басылымдар, ақпараттық және геологиялық карталар және басқалар).

Корпоративтік басқару

Жоғары сапалы корпоративтік басқару табысты қызмет үшін қажетті шарт болып табылады, қаржылық көрсеткіштерді жақсартуға және "ҰГҚ" АҚ іскерлік беделін арттыруға ықпал етеді. Корпоративтік басқару Кодексі мен іскерлік этика Кодексі бекітілді, олардың мақсаты корпоративтік басқаруды жүйелеу және жетілдіру, басқарудың жалпы ашықтығын қамтамасыз ету және "ҰГҚ" АҚ-ның тиісті басқару стандарттарын ұстануға тұрақты дайындығын растау болып табылады.

Директорлар кеңесі Қазақстан Республикасының заңнамасымен және Компания Жарғысымен Жалғыз акционердің айрықша құзыретіне жатқызылған мәселелерді шешуді қоспағанда, "ҰГҚ" АҚ қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады. Сондай-ақ, басқармаға Компания алдына қойылған міндеттерді орындау үшін қажетті тиісті жұмыс тәжірибесі, білімі, біліктілігі және іскерлік және салалық ортадағы оң жетістіктері бар тәуелсіз директорлар тартылды.

Корпоративтік хатшы Директорлар кеңесі мен компания арасындағы өзара іс-қимылды қамтамасыз етеді. Ішкі аудит қызметі компанияда ішкі аудитті ұйымдастыруды және жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Компанияның ағымдағы қызметіне басшылықты атқарушы орган – Басқарма жүзеге асырады, оның төрағасы компанияның Жарғысына сәйкес құқықтары мен міндеттерін жүзеге асырады. Компанияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет жұмыс істейді.

SWOT-талдау

Сыртқы және ішкі ортаны талдау нәтижесінде мынадай күшті және әлсіз жақтар, сондай-ақ "ҰГҚ" АҚ қызметіне қолда бар мүмкіндіктер мен қауіптер айқындалды:

SWOT-талдау

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
1) Ұлттық оператордың мәртебесі; 2) геологиялық-геофизикалық деректердің үлкен массивінің болуы; 3) мемлекеттік басқару органдарымен, ұлттық компаниялармен, әлемнің геологиялық қызметтерімен, шетелдік елшіліктермен тікелей коммуникациялар; 4) "ҰГҚ" АҚ жарғылық қызметіне сәйкес қызметтер мен құзыреттер спектрін көрсету: а) жер қойнауын пайдаланудың ақпараттық және ғылыми негізін дамыту; б) инвесторларға кешенді сервистік қолдау көрсету;	1) Компанияның мерзімді қайта құрылуы, жұмыстағы қарқынның, уақыт пен ресурстардың жоғалуы. Тұрақты негізде бюджеттік қаржыландырудың болмауы; 2) Меншікті қор қоймасының, Керн қоймасының болмауы, бос кеңсе Үй-жайының болмауы; 3) Өндірістік қызметті тиісті түрде жүзеге асыру үшін ұйымдастыру техникасымен және жабдықпен қамтамасыз етудің талап етілетін деңгейінің болмауы; 4) Бейінді кадрлар құзыреттілігінің төмен деңгейі, геология (геологтар, гидрогеологтар, геофизиктер,

с) геологиялық ақпаратты жинау, сақтау, өңдеу және ұсыну;	петрофизика) бағытында білікті кадрлардың жетіспеушілігі, бейінді мамандардың жалақы деңгейі бәсекеге қабілетсіз болып табылады;
д) Қазақстан Республикасы минералдық ресурстардың ұлттық деректер банкіні пайдалану және т. б.	5) "ҰГҚ" АҚ-ның жаңа жұмыс жағдайларына әлсіз бейімделуі.
Мүмкіндіктер	Қауіптер
<p>1) Негізгі және қор қоймаларының, геологиялық ақпаратты өңдеу, цифрландыру жөніндегі құзыреттер орталығының (карталар, диаграммалар, перспективалы учаскелердің 3D модельдері және т.б.) заманауи деңгейін құру;</p> <p>2) халықаралық аккредиттелген зертхана құру (сынама дайындаудың толық циклі, физика–химиялық талдаулар, спектрлік талдау, топырақтың физика–механикалық сынақтары);</p> <p>3) Білікті инженерлік–кадрлық құрам және жоғары деңгейдегі мамандар (геологтар, геофизиктер, петрографтар, картографтар, модельер және т.б.);</p> <p>4) персоналды үздік әлемдік практикаға сәйкес оқыту, кадрларды қайта даярлау, геология саласындағы жетекші мамандарды тарту;</p> <p>5) мемлекеттің, отандық және шетелдік жер қойнауын пайдаланушылардың мұқтаждары үшін қазіргі заманғы форматтарда геологиялық–геофизикалық ақпаратты дайындау;</p> <p>6) әлемдік геологиялық қызметтердің, трансұлттық компаниялардың ынтымақтастығын орнату және тәжірибесін қабылдау;</p> <p>7) белгілі шетелдік тау–кен өндіруші және сервистік компаниялармен бірлескен кәсіпорындар құру;</p> <p>8) "ҰГҚ" АҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеудің жоғары деңгейі.</p>	<p>1) Кеңестік кезеңдегі геологиялық деректердің жоғалуы (олардың тозуына байланысты);</p> <p>2) жаһандық сын–тегеуріндер, әлемдік экономикалық дағдарыс, негізгі өнеркәсіптік тауар топтары (көмірсутегі шикізаты, түсті және кара металдар) бағасының төмендеуі;</p> <p>3) жер қойнауын пайдалануға инвестициялардың құлдырауы;</p> <p>4) көрші елдердегі геосаяси жағдайдың тұрақсыздығы;</p> <p>5) ұлттық валютаның әлсіреуі салдарынан ірі инвестициялық жобалардың қымбаттауы;</p> <p>6) табиғи және техногендік сипаттағы төтенше жағдай, пандемия.</p>

Қорытындылар: жоспарланған кезеңде ұлттық оператор мәртебесін барынша пайдалану, әлсіз жақтарын жою және тәуекелдерді барынша азайту қажет.

2-бөлім. Миссиясы және пайымы

Миссиясы. Геологиялық ортаны (ұлттық және халықаралық деңгейде) бағалай отырып, жер қойнауының геологиялық құрылымы мен жай-күйі туралы деректер мен ұсынымдар беру.

Пайымы. Мемлекеттің экономикалық өсуі мен әл-ауқатын арттыру мақсатында отандық және шетелдік жер қойнауын пайдаланушылардың мүддесі үшін геология және жер қойнауын пайдалану саласындағы деректердің, ақпарат пен білімнің ұлттық операторы.

Мемлекеттік басқару органдарын, ғылыми және өндірістік ұйымдарды біріктіретін геологиялық сала негізінен жер қойнауынан алынатын шикізатқа тәуелді қазақстандық экономиканың ғылымды қажетсінетін салалары арасында шешуші орын алады. Оның негізгі міндеттері келесі мәселелерді шешуді көздейді:

1) пайдалы қазбалардың құрылымы, құрамы, дамуы және болуы туралы кешенді ақпарат негізінде жер қойнауын зерттеу, пайдалану және қорғау жөніндегі мемлекеттің қызметін қамтамасыз ету үшін пәнаралық деңгейде жер қойнауын пайдаланудың ғылыми және ақпараттық негізін дамыту.

2) ұлттық экономиканың пайдалы қазбалардың қажетті және аса маңызды түрлеріне қажеттіліктерін, ел өңірлерінің теңгерімді дамуының экологиялық және әлеуметтік-экономикалық перспективаларын ескеріп, мемлекеттік жер қойнауы қорын басқару.

3) жер қойнауын барлау мен игеруге инвестициялар генерациялау үшін жағдай жасау, инвесторларға кешенді сервистік қолдау көрсету, озық технологиялар трансфері, заманауи жабдықтар мен бағдарламалық қамтамасыз етудің бірлескен және/немесе отандық өндірісін ұйымдастыру.

3-бөлім. Қызметтің стратегиялық бағыттары, мақсаттары, қызметтің негізгі көрсеткіштері және күтілетін нәтижелер

1-кіші бөлім. Стратегиялық бағыт: геологиялық ақпаратты жинау, сақтау, жинақтау, жүйелеу және ұсыну

1-мақсат. Геологиялық ақпаратты жинауды және қорытуды қамтамасыз ету.

Геологиялық есептерді жинаудың мақсаты болашақта пайдалану үшін Қазақстан Республикасының Жер қойнауы бойынша қолда бар геологиялық ақпаратты есепке алу және жүйелеу болып табылады.

1- міндет. Жер қойнауын пайдаланушылардың есептілігін жинау

Геологиялық ақпаратты қамтамасыз етуге байланысты бірінші міндет жер қойнауын пайдаланушылардың есептілігін жинау болып табылады.

Геологиялық есептіліктен басқа, жер қойнауын пайдалану мониторингі бойынша жедел ақпараттың үлкен массиві бар. Заңнамаға сәйкес барлық жер қойнауын пайдаланушы кәсіпорындар геология комитетіне лицензиялық – келісімшарттық міндеттемелердің орындалуы туралы есепті деректерді, пайдалы қазбалар қорларының қозғалысы туралы жылдық есептерді, сондай-ақ кәсіпорындар қорларының есептік балансын мерзімді түрде ұсынады. Бұдан басқа, игеріліп жатқан кен орындары мен техногендік минералдық түзілімдер туралы кадастрлық деректер беріледі.

Пайдалы қазбаларды барлаумен және өндірумен айналысатын компаниялар немесе ұйымдар жер қойнауын пайдаланушылар болып табылады. Өз кезегінде "ҰГК" АҚ жер қойнауын пайдаланушылардан геологиялық есептердің екі түрін сақтауға қабылдайды. Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің міндетін атқарушының 2018 жылғы 31 мамырдағы № 419 бұйрығына 1-қосымшаға сәйкес (нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 122724 болып тіркелді) жыл сайын есепті жылдан кейінгі жылдың

30 сәуіріне дейін ұсынылатын мерзімді және түпкілікті, ол лицензияның қолданылуы тоқтатылған күннен бастап үш айдан кешіктірілмей табыс етілуге тиіс. Есептердің екі түрі де Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2018 жылғы 24 мамырдағы № 380 бұйрығымен бекітілген "Меншіктегі, сондай-ақ мемлекет иелігінуі мен пайдалануындағы геологиялық ақпаратты есепке алу, сақтау, жүйеге келтіру, жинақтап қорыту және беру қағидаларының" 3-тарауына сәйкес тұрақты сақтауға жіберіледі.

Сонымен қатар жер қойнауын пайдаланушылардың есептілігін тапсыруды автоматтандыру "minerals.gov.kz" бірыңғай платформасында іске асырылатын болады.

2-міндет. Бастапқы және қайталама геологиялық ақпаратты жинау

"ҰГҚ" АҚ бастапқы және қайталама геологиялық ақпаратты қамтитын материалдарды жинауды, сақтауды және өңдеуді жүзеге асырады. Бастапқы ақпаратқа мыналар жатады: бақылау және сынау пункттерінің геодезиялық координаттары, ұңғымалардың өзегі және тас материалының үлгілері, далалық байқау журналдары, құжаттамалар мен сынамалар, минералды шикізаттың сынамалары мен сынамаларын талдау нәтижелері, геофизикалық байқаулар жазбалары және басқалар. Екіншісіне бастапқы деректерді өңдеу, түсіндіру, талдау немесе жалпылау нәтижесінде алынған ақпарат түрлері жатады: геологиялық есептер және оларға графикалық қосымшалар, жарияланған карталар мен оларға түсіндірме жазбалар, геологиялық мазмұндағы цифрлық карталар және тұрақты жұмыс істейтін модельдер, банктер мен минералды ресурстар, геологиялық орта мониторингі, геофизика және жер қойнауын пайдалану және басқалары.

3-міндет. Геологиялық-геофизикалық материалдарды талдау және жалпылау

Жобалау жобаның орындылығы мен экономикалық тиімділігін негіздейтін жобалау алдындағы кезеңнен бұрын болады. Геологиялық салада жобалау алдындағы кезең қор материалдарын талдауға негізделген. Тәжірибе тиімсіз жобалардың үлесін азайтады.

Бұл процесс белгілі бір учаскелерге немесе аймақтарға қатысты барлық қолжетімді есептерді таңдауды, сондай-ақ, геофизикалық зерттеулердің қандай түрлері жүргізілгенін және қандай параметрлер өлшенгенін анықтау үшін егжей-тегжейлі деректерді талдауды қамтиды. Деректер сапасын бағалау да осы процестің ажырамас бөлігі, өйткені, ол артефактілерді немесе қателерді тексеруге, алынған нәтижелердің сенімділігі мен дәлдігін анықтауға мүмкіндік береді. Бұдан әрі, жиналған деректерді түсіндіру негізінде "ҰГҚ" АҚ мамандары тау жыныстарының немесе топырақтың құрылымы мен физикалық қасиеттерін көрсететін геологиялық-геофизикалық модельдер жасайтын болады. Бұл модельдер екі өлшемді немесе үш өлшемді болуы мүмкін, бұл геологиялық ортаны көрнекі түрде көрсетуге мүмкіндік береді.

Геологиялық құрылымның толық бейнесін алу үшін геологиялық-геофизикалық мәліметтер Бұрғылау немесе геологиялық зерттеу сияқты басқа зерттеулермен байланысты болады.

Нәтижесінде алынған тұжырымдар мен деректер әртүрлі инженерлік және геологиялық жобаларда қолданылады, бұл ресурстарды тиімді басқаруға және жобаларды минималды тәуекелдермен және максималды пайдамен жүзеге асыруға ықпал етеді.

Күтілетін нәтижелер

Қойылған мақсаттар мен міндеттерді жүзеге асыру елеулі нәтижелерге қолжеткізуге әкеледі. Атап айтқанда, жер қойнауын пайдаланушылар мен өндірумен айналысатын ұйымдардан егжей-тегжейлі есептер алуды қоса алғанда, геологиялық ақпаратты жинаудың тиімді және құрылымдық жүйесі құрылатын болады. Кен орындарының геологиясы туралы бастапқы және қайталама деректерді жинақтау арқылы ағымдағы жағдайға жан-жақты шолу жасауға мүмкіндік беретін ауқымды деректер базасы қалыптастырылады.

Геологиялық және геофизикалық материалдарды талдау және синтездеу жер қойнауын пайдаланушылардың қызметіндегі және кен орындарының сипаттамаларындағы үрдістерді, заңдылықтарды және қызықты тәуелділіктерді анықтауға мүмкіндік береді. Жалпыланған түсінік табиғи ресурстарды өндіру және пайдалану саласында стратегиялық шешімдер қабылдау үшін құнды құрал болатын талдамалық есептерді дайындауға мүмкіндік береді.

Негізгі көрсеткіштер:

1. пайдалы қазбаларды жинау талдау және мемлекеттік есепке алуды жасау—жыл сайын 103 есептен.

2. лицензиялық міндеттемелерді орындау туралы барлық есептіліктің деректерін жинау, өңдеу – жыл сайын 100 % қамтамасыз ету.

2-мақсат. Геологиялық материалдарды сақтау, сүйемелдеу, өңдеу және өзектендіру

РГҚ жер қойнауын мемлекет мүддесі үшін тиімді және ұтымды пайдалану үшін, сондай-ақ пайдалы қазбалардың жаңа кен орындарын ашу үшін қажетті ақпараттық база болып табылады.

Геологиялық материалдарды сақтау, сүйемелдеу, өңдеу және өзектендіру геологиялық ақпаратты басқару мен пайдаланудың негізгі кезеңдерін білдіреді. Бұл процестер деректердің қауіпсіздігі мен қолжетімділігін, сондай-ақ олардың өзектілігін қамтамасыз етеді, бұл әртүрлі геологиялық жобалар мен зерттеулерде негізделген шешімдер қабылдаудың кілті. Мемлекет алған табиғи және жасанды геологиялық ақпарат оны сақтау бойынша заманауи инфрақұрылыммен қамтамасыз етілуге тиіс. Бұл материалдарды алдыңғы жұмыстарды талдау, заманауи әдістер мен материалдарды ескере отырып, аудандардың геологиялық сипаттамаларын құру және болашақ ғылыми және білім беру зерттеулері үшін пайдалануға болады. Начало формы

1-міндет. Қорды және негізгі қойманы сүйемелдеу

Геологиялық саланы дамытудың 2023 – 2027 жылдарға арналған тұжырымдамасына сәйкес 2027 жылдың соңына дейін қор қоймасы мен керн қоймаларын салу көзделген.

Құрылыс аяқталғаннан кейін геологиялық материалдарды сақтауды, сүйемелдеуді және өзектендіруді қамтамасыз ету мақсатында оларды "ҰГҚ" АҚ балансына беру жоспарлануда.

2-міндет. Координаталық жүйені түрлендіру, геологиялық материалдардың тікбұрышты координаттарын географиялық координаттарға қайта есептеу

РГҚ-да сақталған тау-кен қазбаларының координаттар каталогтары 1942 жылғы координаттар жүйесінде (тікбұрышты) орындалған және шектеу белгісі бар.

Кен орнын зерделеу және игеру кезінде геологиялық ақпарат беру қажет, оның 20 % бүгінгі күні "құпия" белгісі бар және ол мемлекеттік құпияларды қорғау жөніндегі бөлімше болмаған жағдайда жер қойнауын пайдаланушыға ұсынылмайды. Қазіргі уақытта 1942 жылғы тікбұрышты координаттардың мемлекеттік жүйесін құпияландыру саласындағы қолданыстағы нормативтік актілер геологиялық материалдарды алуды қиындатады.

Геологиялық материалдардың ашықтығы мен қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында 2028 жылға қарай 7399 бірліктің жалпы көлемінің 74 %-ы (5500 бірлік) құпиясыздандыру жоспарлануда, содан кейін құпия материалдарды құпия емес форматқа түрлендіру арқылы 2032 жылға қарай 100 % құпиясыздандыру жоспарлануда.

Күтілетін нәтижелер

Геологиялық үлгілерге арналған арнайы қойманы қамтитын инфрақұрылымды құру, сондай-ақ географиялық карталарда дәлірек бейнелеуді қамтамасыз ете отырып, геологиялық деректердің координаттарын түрлендіру алгоритмдерін енгізу күтілуде. Бұл шаралар геологиялық материалдарды ғылыми, коммерциялық және стратегиялық мақсаттарда тиімдірек сақтауға, өңдеуге және пайдалануға ықпал етеді.

Негізгі көрсеткіштер

1. Геологиялық материалдарды сақтау мүмкіндігін қамтамасыз ету – 2032 жылға қарай 66000 есеп.

2. Құпия геологиялық материалдарды нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес құпия емес форматқа келтіру – 2032 жылға қарай 100 %.

3-мақсат. Геологиялық ақпаратты сақтаудың сандық форматы

Әлемдік тәжірибе көрсеткендей, бүгінгі таңда геологиялық ақпарат барған сайын қолжетімді болып, электрондық форматта ұсынылуда. Барлық мүдделі пайдаланушыларға геологиялық ақпарат беру процесін жеңілдету геология саласын дамытудағы маңызды қадам болып табылады. Сақтаудың цифрлық форматын және геологиялық ақпаратқа ашық қол жеткізуді қамтамасыз ету мақсатында мынадай іс-әрекеттер Орындалатын болады.

1-міндет. Бастапқы геологиялық ақпаратты цифрландыру және қайталама геологиялық ақпаратты құрылымдау

Қайталама геологиялық ақпаратқа жататын геологиялық есептердің мәтіндік/графикалық бөлігін құрылымдау шеңберінде құрылымдық есептің мета-деректерін көрсете отырып, геологиялық-геофизикалық есептердің қолда бар графикалық және мәтіндік материалдарын (РГФ/ТГФ есептің нөмірі, есептің атауы, авторы, орындалған жылы және т.б.) өңдеу және бірыңғай форматқа және есеп мазмұнының бірыңғай құрылымы бойынша жұмыс жүргізілетін болады.

Сондай-ақ оларды салалық ақпараттық платформада дұрыс көрсету мақсатында Қазақстан Республикасының зерделеу аумағына географиялық байланыстыру жүзеге асады.

Геологиялық қорларда сақталатын бастапқы геологиялық ақпаратты цифрландыру шеңберінде бастапқы-қағаз (бастапқы) материалдарды электрондық заманауи форматтарға көшіру бойынша жұмыстар жүргізілетін болады. Яғни, бастапқы материалдың қағаз нұсқасын (қағаз тасымалдағыштар, графика және т.б.) ЖҚПБП-да деректерді көрсетудің бірыңғай форматына сканерлеу (.pdf, jpg), сондай-ақ ескірген аналогтық тасымалдағыштарды (магниттік таспалар, картридждер және т.б.) қазіргі заманғы форматтағы жаңа үлгідегі тасымалдаушыларға қайта жазу (.las,.segy және т.б.). Сондай-ақ, цифрландырылған ақпарат түрлері бойынша құрылымдау жүргізіледі (яғни, зерттеу түрі, кен орнының атауы, партия нөмірі, жұмыстың орындалған жылы және т.б.). Бұл рәсімдер қазіргі заманғы электрондық тасымалдағыштарда жүйеленген цифрландырылған бастапқы геологиялық ақпараттың болуына әкеледі.

2-міндет. Minerals.gov.kz ЖҚПБП толтыру, өңдеу және сүйемелдеу.

Барлық геологиялық ақпарат үшін ашық электрондық қолжетімділік ұсынылады. "ҰҒҚ" АҚ-ның міндеті жер қойнауын пайдаланушылардың бірыңғай платформасын "minerals.gov.kz" ЖҚПБП 2025 жылдың соңына дейін 4579342 бірлік бастапқы геологиялық материалдармен, сондай-ақ 2024 жылдың соңына дейін құрылымдалған 56180 бірлік қайталама геологиялық есептермен толтыру болып табылады.

Осы платформада жер қойнауын пайдаланушылардың есептілігін тапсыруды автоматтандыру іске асырылатын болады. Бизнес-процестерді іске асыру бөлігінде барлық жұмыстар аяқталғаннан кейін minerals.gov.kz ЖҚПБП арқылы қайталама геологиялық есепті тапсыру процесін автоматтандыру жоспарлануда.

Күтілетін нәтижелер

2026 жылға дейін толық цифрланған бастапқы және құрылымдалған қайталама геологиялық ақпарат.

2026 жылы салалық ақпараттық платформада жасырын және құпияны қоспағанда, барлық геологиялық материалдар ашық қолжетімділікте көрсетілетін болады.

Негізгі көрсеткіштер

Жасырын және құпия ақпаратты қоспағанда, геологиялық ақпаратқа ашық электрондық қолжетімділікпен қамтамасыз ету деңгейі 2025 жылға қарай 100 %, оның ішінде 2023 жылы – 20 %, 2024 жылы – 50 %, 2025 жылдан бастап – 100 % .

2-кіші бөлім. Стратегиялық бағыттар: жер қойнауын пайдалануға инвестициялар тарту бойынша қолайлы климат құру

1-мақсат. Геологиялық саланы ақпараттық-талдамалық және әдістемелік қамтамасыз ету.

"ҰГҚ" АҚ-ның бұл мақсаты мемлекеттік және квазимемлекеттік ұйымдарды, сондай-ақ осы қажеттілікті сезінетін жер қойнауын пайдаланушыларды ақпараттық-талдамалық және әдістемелік қамтамасыз етуге бағытталатын болады. Сонымен қатар, әлеуетті кен орындарын барлауға инвестициялар тарту, тұтынушыларға геологиялық ақпарат пен ақпараттық-талдау өнімдерін ұсыну мақсатында геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттерінің портфелін қалыптастыру жоспарлануда. Сондай-ақ ғылыми және өндірістік ұйымдармен бірлесіп геологиялық ақпаратты өңдеу мен түсіндіруді жүргізу көзделеді. Бұған қоса, ниет геологиялық саланың тиімді жұмыс істеуіне ықпал ететін нормативтік ұсыныстарды әзірлеуге белсенді қатысу болып табылады.

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасында қазіргі заманғы ақпараттық технологияларды пайдаланып, жер қойнауын, атап айтқанда жерасты суларын ұтымды басқару және пайдалану жөніндегі міндеттерді шешу өзекті бола түсуде. Барлық бақыланатын су объектілерінде жерасты суларының мониторингін жүргізуді ақпараттық қамтамасыз ету үшін облыстық, аумақтық және республикалық деңгейлерде жерасты сулары мен қауіпті геологиялық процестер мониторингінің деректер банкіні қалыптастыру және жүргізу жөніндегі жұмыстарды жүргізу қажет. Бұл қызметті көптеген жылдар бойы "Мемлекеттік су кадастрын және жерасты сулары мен қауіпті геологиялық процестердің мемлекеттік мониторингінің деректер банкіні жүргізу" бойынша "ҰГҚ" АҚ көрсетеді.

Бүгінгі таңда мониторингтің Мемлекеттік желісінде республика бойынша 389 бақылау бекетінде шамамен 3921 бақылау ұнғымалары бар. Бақылау бекеттерінің мониторингі 15 режимдік партиямен жүргізіледі және "Жерасты сулары" бірыңғай дерекқорына қалыптастырылады. Деректер базасында режим және су алу бойынша ақпарат, қорлар мен пайдалану, гидрохимия, ҚР сумен қамтамасыз етудің картографиялық дерекқоры, кадастрлар және жерасты суларының ластануы бойынша ақпарат бар.

Қоршаған ортаны ластау учаскелерінің мемлекеттік тізілімі ластау учаскелерінің түрлері мен шығу тегі, оларда ластаушы заттардың көлемі мен шоғырлануы, ластау учаскелерінің тиесілігі және оларды жою жөніндегі шаралар туралы деректер жиналатын деректер банкі болып табылады.

ҚР Жерасты суларының ластану учаскелерінің мемлекеттік кадастрын жүргізу бойынша жұмыстар 2014 жылға дейін "Қауіпті геологиялық процестер" кіші жүйесі негізінде енгізілді. 1999 жылдан 2005 жылға дейін кадастр ластану көздері мен

ошақтарының 1145 объектісін тіркеді. Тізілім ластану учаскесінің тізілім паспорты негізінде тұрды.

Осы бағытта "ҰГҚ" АҚ-ның мақсаты "Қауіпті геологиялық процестер" (бұдан әрі – ҚГП) дерекқорын қайта құру болып табылады, оның міндеті геологиялық ортаның қауіпсіз жай-күйіне әсер ететін ҚГП дамуын уақтылы анықтау және болжау, халықтың және ел экономикасының қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін төтенше жағдайлардың алдын алу және жою жөніндегі шараларды әзірлеу және іске асыру ҚГП мониторингі болып табылады.

Бұл процесс ластану учаскелері мен ҚГП көріністеріне мониторинг жүргізу үшін материалдарды жинауды, зерделеуді, жүйелеуді және талдауды, схемалық карталарды дайындауды, жерасты суларының ластану жағдайларын және олардың қорғалуын, инженерлік-геологиялық жағдайларды зерделеуді және өндірістік, сондай-ақ ғылыми бағытты, сондай-ақ геологиялық ортада техногендік жүктемеге әсер ету көздері мен тетіктерін дамытуды қамтиды.

Осы міндеттерді іске асыру нәтижесінде бүкіл республика бойынша "Ластану учаскелері мен ҚГП" Мемлекеттік деректер банкі құрылатын болады. Тұрақты үздіксіз мониторинг жерасты суларының ластану ошақтарын, ластану қаупін анықтауға мүмкіндік береді. Геологиялық ортаға ҚГП-ны болдырмау жөнінде уақтылы шаралар қабылдау үшін мемлекеттік органдарды уақтылы құлақтандыру.

1-міндет. Геологиялық саланың жұмыс істеуі үшін нормативтік ұсынымдар әзірлеу.

Қазақстан Республикасы тәуелсіздік алғаннан кейін геология саласындағы нұсқаулықтар, нормативтер, әдістемелер және басқа да нормативтік құжаттар кенестік бастапқы көздерден алынғанын атап өткен жөн. Сол кезеңдегі қолданыстағы нормативтік-құқықтық база уақыт талабымен кеңес кезеңінде құрастырылған және әзірленген ескірген материал бола бастады. Мұның бәрі геологиялық саланы ғылыми-әдістемелік қамтамасыз етуді іске асыруды және мемлекеттік және квазимемлекеттік ұйымдардың, сондай-ақ осы қажеттілікті сезінетін жер қойнауын пайдаланушылардың қызметін ақпараттық-талдамалық сүйемелдеуді талап етті.

2017 жылғы 27 желтоқсанда "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Қазақстан Республикасы Кодексінің (бұдан әрі – Кодекс) қабылдануы арқылы жер қойнауын пайдалану саласында жүргізілген құқықтық реформа жер қойнауына, жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы мәліметтерге, геологиялық ақпаратқа неғұрлым бәсекелі қолжетімділікті қамтамасыз ете отырып, кен орнын ашушының оны игеруге айрықша құқықтарын қорғауды күшейту арқылы жер қойнауын пайдалану саласындағы нормативтік-құқықтық архитектураны түбегейлі өзгертті. Нәтижесінде геология саласында 30-ға жуық заңға тәуелді актілер әзірленіп, бекітілді.

Геология саласындағы уәкілетті органды үйлестіру кезінде "ҰГҚ" АҚ қолданыстағы нормативтік құжаттарға, нұсқаулықтарға, әдістемелік талаптар мен ұсынымдарға олардың геологиялық салада қолданылуын бағалай отырып, талдау

жүргізетін болады. Осы талдаудың нәтижелері негізінде қолданыстағы және жаңа нұсқаулықтарды, әдістемелік талаптар мен ұсынымдарды әзірлеуге тиісті өзгерістер мен толықтырулар енгізілетін болады.

Атап айтқанда, Қазақстан Республикасы геологиялық саласын дамытудың 2023 – 2027 жылдарға арналған тұжырымдамасына сәйкес 1:50000 масштабтағы картаға түсіруді жүргізу бойынша нормативтік талаптар мен әдістемелік ұсынымдар әзірленеді, мұнда оны жүргізудің шарттары мен өлшемшарттары қарастырылатын болады.

Бұдан басқа, ЖҚМГЗ қызметін ұйымдастыру бойынша нормативтік-әдістемелік базаны жаңарту және толықтыру жоспарланған.

2-міндет. Геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттерінің портфельдерін қалыптастыру

Инвестицияларды тарту және коммерциялық қызметтер есебінен компанияның пайдасын арттыру мақсатында "ҰГҚ" АҚ геологиялық ақпарат пакеттерін қалыптастыру қызметінің негізінде геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттерінің портфелін әзірлеуді жоспарлап отыр.

Белгіленген шетелдік стандарттарды ескере отырып, геологиялық ақпарат пакеті республикалық геологиялық қорларда сақталатын карталарды, есептерді және басқа материалдарды қамтитын учаске аумағын геологиялық және геофизикалық зерттеулер негізінде қалыптастырылады. Ол үшін электрондық картотека, интерактивті карта, аумақты зерттеу карточкалары қолданылады. Ұсынылатын геологиялық ақпарат пакеті жер қойнауының геологиялық құрылымы, тау жыныстарының, пайдалы қазбалардың және басқа да геологиялық түзілімдердің, геофизикалық және геохимиялық өрістердің, геологиялық процестердің, пайдалы қазбалардың қорлары және геологиялық ақпаратты қамтитын басқа қосымшалар туралы деректерді қамтиды.

Бұдан басқа, уәкілетті мемлекеттік орган мен жер қойнауын пайдаланушыларға қызмет көрсету процесін жеделдету шеңберінде геологиялық-геофизикалық материалдарды экспресс өңдеу және түсіндіру жүзеге асырылатын болады.

Өз кезегінде, геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеті экономикалық көрсеткіштерді, жұмыс түрлерін, жұмыс көлемін, техникалық–экономикалық есептеулер мен ұсынымдарды көрсете отырып, жер қойнауының белгілі бір учаскелерінде жер қойнауын пайдалану перспективаларын бағалауды қамтитын болады

3-міндет. Ақпараттық-талдау орталығын құру

Айта кету керек, Саланы ақпараттық-талдамалық қамтамасыз етуді қамтамасыз ету мақсатында "ҰГҚ" АҚ "Оңтүстік геологиялық қызмет" өкілдігінің базасында ақпараттық-талдау орталығын құру жоспарланатынын атап өткен жөн.

Ақпараттық-талдау орталығы (бұдан әрі – АТО) жұмыс істеуі шеңберінде минералды-шикізат базасының жай-күйі, өзгеруі және пайдаланылуы бойынша ақпараттық-құқықтық бюллетеньдерді, жинақтарды, анықтамалықтарды,

материалдарды қалыптастыру үшін деректерді жинау және қорыту, зерделеу элементтері мен ғылыми зерттеулердің нәтижелері бар жер қойнауын пайдалану жөніндегі карталарды, схемаларды дайындау және дайындау, геологиялық саланы дамыту мәселелері бойынша жер қойнауын, оқу-әдістемелік материалдарды пайдалану құқығына жер қойнауы учаскелері бойынша аукционға шығарылатын геологиялық ақпарат пакеттерін дайындау жоспарлануда.

Өнім шығару ақпараттық-құқықтық бюллетеньдер, жинақтар, анықтамалықтар, карталарды дайындау және дайындау әлемнің көптеген геологиялық қызметтері үшін маңызды қосымша табыс көзі болып табылатынын атап өткен жөн. Бұл тәсіл құнды білім мен ақпаратты тиімді таратып қана қоймай, компанияның қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етеді. Геологиялық қызметтің өнімін табысты монетизациялаудың мысалы ретінде Британдық геологиялық қызметтің (BGS) 2021–2022 жылдар кезеңіндегі тәжірибесі болып табылады, өнім шығарудан түскен табыс жалпы бюджеттің 8 % – 555,1 млн фунт стерлингті құрады. Бұл "ҰГК" АҚ-да сәтті жүзеге асырылуы мүмкін қосымша табыс көзінің айтарлықтай әлеуетін көрсетеді.

Күтілетін нәтижелер

Қойылған міндеттерді іске асыру арқылы геология саласында ақпараттық және талдамалық қолдауды нығайтуға қол жеткізілетін болады: нормативтік ұсынымдар жиынтығы әзірленеді, геологиялық ақпараты бар инвестициялық пакеттер қалыптастырылады және саланың неғұрлым тиімді жұмыс істеуі мен дамуын қолдайтын геологиялық деректерді алмасуға, талдауға және пайдалануды онтайландыруға ықпал ететін ақпараттық-талдау орталығы құрылады.

Негізгі көрсеткіштер

1. геологиялық саладағы нормативтік ұсынымдардың саны – жыл сайын кемінде 2 нормативтік құжат.

2. геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттерінің саны – 2032 жылға қарай геологиялық ақпараттың 31 пакеті.

3. Қазақстан Республикасы әкімшілік бірліктері бөлінісінде негізгі басым салалар бойынша минералдық-шикізат базасының жай-күйін талдау – жыл сайын 17 есеп.

2-мақсат. Жер қойнауын геологиялық зерттеудің сапасы мен тиімділігін қамтамасыз ету

1-міндет. Пайдалы қазбаларды іздеудің тиімді өңірлік әдістерін енгізу

Мемлекет басшысының "Әділетті Қазақстанның экономикалық бағдары" атты Қазақстан халқына Жолдауында 2026 жылға қарай геологиялық-геофизикалық зерттеу алаңын ағымдағы бір жарым миллионнан 2 миллион 200 мың шаршы шақырымға дейін жеткізу міндеті қойылған.

Осы міндетті орындау үшін бастапқы геологиялық ақпаратты түгендеу, геологиялық барлау жұмыстарын кешенді талдау жүзеге асырылатын болады.

Сондай-ақ, "ҰГҚ" АҚ жобалық-сметалық құжаттаны әзірлеуді және жобаларға авторлық қадағалауды жүзеге асыратын болады.

Бұдан басқа, "ҰГҚ" халықаралық стандарттарға сәйкес жерді қашықтықтан зондтауды, геофизиканы, геохимияны, пайдалы қазбалардың заттық құрамын зертханалық-талдамалық зерттеуді, Қазақстанның ғылыми мекемелерімен бірлесіп геологиялық, геофизикалық, геохимиялық деректерді өңдеуді және кешенді талдауды жүзеге асырады деп жоспарлануда.

Геологиялық саланы дамыту тұжырымдамасына сәйкес ғылыми және ғылыми-білім беру ұйымдарын интеграциялай отырып 1:200000 масштабтан 1:50000-ға дейін картаға түсіру бойынша көшу жүзеге асырылатын болады, бұл пайдалы қазбаларға перспективалы учаскелерді анықтауға, Қазақстан Республикасы нарығында геологиялық барлау компанияларының қызметін жандандыруға мүмкіндік береді.

"ҰГҚ" АҚ қызметінің қорытындысы аумақтық жоспарлауды, құрылысты, перспективаларды анықтауды, пайдалы қазбаларды іздеуді, халықты жерасты суларымен қамтамасыз етуді, қалдықтарды окшаулау учаскелерін таңдауды, көлік коммуникацияларын орналастыруды, саябақтарды күзетуді және дамытуды, геологиялық қауіптер мен тәуекелдерді болжауды қоса алғанда, тұтынушылардың кең ауқымы үшін деректер алу болады.

Бұдан басқа, бастапқы ореолдарды және кен орындарының аймақтылығын зерттеу негізінде кен алқаптарының ресурстарын, металлогендік провинциялардың, облыстардың, аймақтар мен кен аудандарының шекараларын анықтау, локализациялау, олардың перспективаларын кеңейту үшін кен орындарының қапталдары мен терең көкжиектерін анықтау, жасырын кендеу және бағалау үшін олардың минерагендік әлеуетін бағалау мақсатында жер қойнауын мемлекеттік геологиялық зерттеу бойынша супервайзинг және авторлық қадағалау жүзеге асырылатын болады.

2-міндет. Геологиялық барлау жұмыстарын жоспарлау және жобалау сапасын қамтамасыз ету.

Сараптама көрсеткендей, қазіргі таңда ғылыми білім беру және ғылыми ұйымдардың әлеуеті – ең алдымен жүйелі аймақтық геологиялық зерттеулерді жоспарлау және жобалау кезінде тиісті деңгейде пайдаланылмай отыр.

"ҰГҚ" АҚ геология саласындағы ғылыми-білім беру және ғылыми ұйымдармен бірлесіп, сервистік ұйымдар орындайтын далалық жұмыстарын (бұрғылау, геофизикалық зерттеулер, супервайзинг) сүйемелдей отырып, жоспарлау, жобалау мен іске асыруды қалыптастыруға және ғылыми негіздеудегі барлық жұмыстарға қатысатын болады.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 1127 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының геологиялық саласын дамытудың 2023 – 2027 жылдарға арналған тұжырымдамасына сәйкес пайдалы қазбаларға күрделі талдамалық зерттеулер жүргізу, ғылыми

мекемелермен бірлесіп геологиялық, геофизикалық, геохимиялық және қашықтық деректердің орасан зор көлемін өңдеу және кешенді талдау жүргізу мүмкіндігін қамтамасыз ету қажеттігі, оның нәтижесі көрсетілген зерттеулердің тереңдігін арттыру, минералды-шикізат базасын дамыту бағдарламаларын әзірлеу бойынша негізделген ұсыныстар болуы керек.

Тиісінше, "ҰГҚ" АҚ инновациялық тәсілді ескере отырып, геологиялық барлау жұмыстарын ғылыми-зерттеумен сүйемелдеуді, сондай-ақ жинақталған деректерді жүйелеуді, талдауды және жинақтауды қоса алғанда, жер қойнауын геологиялық зерттеуді жоспарлау мен жүргізуді ғылыми негіздеу мақсатында елдің бейіндеуші жоғары оқу орындарымен және ғылыми мекемелерімен өзара іс-қимылды жүзеге асырады.

3-міндет. Пайдалы қазбалар бойынша перспективаларды жалпылама талдау, ЖҚМГЗ бойынша перспективалы учаскелерді анықтау

ЖҚМГЗ-ді іске асыруды қамтамасыз ету мақсатында "ҰГҚ" АҚ-ның негізгі міндеттерінің бірі Қазақстанның МШБ-ын нығайту болады, оған пайдалы қазбалар бойынша перспективаларға талдау жүргізу, перспективалы учаскелерді анықтау, сондай-ақ отандық және шетелдік жер қойнауын пайдаланушылар үшін геологиялық ақпараттың сапалы пакеттерін ұсыну арқылы қол жеткізілетін болады.

Геологиялық және геофизикалық материалдарды талдау тау жыныстарының сипаттамаларын, литологиялық құрамын, геохимиялық және минералогиялық параметрлерін анықтай отырып, зерттелетін учаскенің геологиялық құрылымы мен ерекшеліктерін түсінуді байытады. Мұндай талдаулар сонымен қатар ұңғымаларды бұрғылау және барлау жұмыстарын жүргізу үшін перспективалы аймақтарды анықтауға ықпал етеді, бұл ресурстық бағалауды және кен орындарының әлеуетін анықтауды одан әрі нақтылайды.

Алынған ақпаратқа сүйене отырып, әртүрлі есептердегі деректерді салыстыру, геологиялық карталарды жасау, зерттеудің перспективалық учаскелерін анықтау және одан әрі дамыту арқылы геологиялық ақпаратты талдау және түсіндіру жүргізіледі. Сондай-ақ, геологиялық және геофизикалық материалдарды бағдарламаларды және математикалық модельдерді пайдалана отырып талдаудың заманауи әдістері пайдаланылатын болады, бұл кен орындарын жоспарлау мен игеру кезінде негізделген шешімдер қабылдау, геологиялық барлау жұмыстарының жалпы тиімділігін арттыру үшін алынған деректерді тиімді өңдеуге және түсіндіруге мүмкіндік береді.

Тұтастай алғанда, геологиялық және геофизикалық материалдарды талдау және түсіндіру нәтижелері геологиялық барлау жұмыстарын жоспарлау, учаскелердің ресурстық әлеуетін айқындау, кен орындарын одан әрі игеру туралы шешімдер қабылдау, кейіннен уәкілетті органға, отандық және шетелдік жер қойнауын пайдаланушыларға мемлекет мүдделерін сақтай отырып ұсыныстар енгізу үшін пайдаланылатын болады.

Күтілетін нәтижелер

Пайдалы қазбалар бойынша перспективалы учаскелерді, оның ішінде ЖҚМГЗ деректерін талдау болашақ инвестициялар мен өндіру үшін әлеуетті пайдалы аумақтарды жақсырақ анықтауға және бағалауға мүмкіндік береді, бұл саланың дамуына ықпал ете отырып, жер қойнауын неғұрлым тиімді және дәл геологиялық зерттеуді қамтамасыз етеді.

Негізгі көрсеткіштер

1. ЖҚМГЗ шеңберінде пайдалы қазбалар бойынша перспективаларды жалпылама талдау – жыл сайын 1 есеп.

2. ЖҚМГЗ шеңберінде жобалық-сметалық құжаттаманы әзірлеу – жыл сайын кемінде 2 жоба.

3-мақсат. Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау

Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен, шетелдік геологиялық қызметтермен өзара іс-қимыл жасау геология саласында қойылған мақсаттарға қол жеткізуде маңызды рөл атқарады. Ынтымақтастық жай ғана ақпарат алмасумен шектелмейді, олар қазіргі заманғы минералды ресурстар нарығының күрделі жағдайларында тиімді жұмыс істеуге мүмкіндік беретін өзекті білімдермен және озық технологиялармен қамтамасыз етуге бағытталған үйлесімді өзара іс-қимыл болып табылады.

1-міндет. Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен, халықаралық геологиялық қызметтермен ынтымақтастық

Синергетикалық әсерге қол жеткізу үшін "ҰГҚ" АҚ-ны геология саласындағы ғылыми-зерттеу және білім беру ұйымдарымен интеграциялау жоспарлануда. Осы ынтымақтастық шеңберінде геологиялық қызметті ғылыми-әдістемелік және техникалық қамтамасыз етуді, сондай-ақ мемлекеттік және квазимемлекеттік ұйымдардың, жер қойнауын пайдаланумен айналысатын компаниялардың жұмысын талдамалық қолдауды бірлесіп жүзеге асыратын болады. "ҰГҚ" АҚ сұранысы бойынша геологиялық саланы жүйелеу, талдау және цифрландыру үшін ресурстарды пайдалану, сондай-ақ геологиялық карталарды жаңарту жоспарлануда. Ғылыми ұйымдармен ынтымақтастықтың маңызды аспектісі жер қойнауын геологиялық зерттеу саласындағы мемлекеттік саясатты қалыптастыру мен іске асыруды қолдау болып табылады.

Сонымен қатар, ғылыми-білім беру ұйымдарымен ынтымақтастық шеңберінде "ҰГҚ" АҚ салалық жоғары оқу орындары мен жер қойнауын пайдаланушылардың, сондай-ақ қайта даярлауға мүдделі геологтардың қатысуымен қайта даярлау және біліктілікті арттыру бойынша оқыту курстарын өткізу үшін мамандандырылған алаң ұйымдастыруды жоспарлап отыр. Бұл қолданбалы дағдыларды арттыруға, жаңа білім алуға, кәсіби тәжірибені байытуға және жоғарыда аталған мамандықтардың білікті

мамандарын даярлауға мүмкіндік береді. Мұндай бастама кадрлық әлеуетті арттыруға ықпал етеді және экономика мен ғылыми зерттеулердің түрлі салаларында геологиялық ақпаратты одан әрі жан-жақты қолдануды қамтамасыз етеді. Әлемдік білім мен тәжірибені тарту үшін "ҰГҚ" АҚ шетелдік салалық университеттердің филиалдарын Қазақстанға тарту бойынша жұмыстарды жүргізуге ұмтылатын болады. Бұл білім мен тәжірибе алмасуға ықпал етеді, сондай-ақ геологиялық барлаудың озық әдістері мен технологиялары бойынша жергілікті кадрларды оқытуды қамтамасыз етеді.

Өз кезегінде геологиялық қызметтерді, тау-кен және отын-энергетикалық кешендерді дамыту, жер қойнауын пайдалану мәселелері бойынша республикалық және халықаралық семинарлар, конференциялар, ғылыми-практикалық семинарлар өткізуді ұйымдастыру жоспарлануда.

"ҰГҚ" АҚ өзінің ықпалын кеңейтуге және өз қызметін оңтайландыруға ұмтыла отырып, әлемдік геологиялық қызметтермен тереңдетілген өзара іс-қимыл перспективасын қарастырады. Білім, тәжірибе және технологиялармен алмасу геологиялық зерттеу, жер қойнауын бағалау және т.б. әдістерін жақсартуға көмектеседі. Озық әзірлеушілері бар шетелдік компаниялармен әріптестік

"ҰГҚ" АҚ-ға өз жұмысына инновациялық әдістер мен құралдарды бағалауға және енгізуге, жер қойнауын геологиялық зерттеу тиімділігін жақсартуға және геологиялық құрылымдарды болжауға, сондай-ақ халықаралық сарапшылардың тәжірибесі мен білімімен алмасуға мүмкіндік береді. Бұл өзінің жұмыс әдістерін жетілдіріп қана қоймай, қызметкерлердің біліктілігін арттыруға, оқыту бағдарламалары мен халықаралық семинарларға қатысуға ықпал етеді. Сондай-ақ Қазақстан Республикасының минералды ресурстары мен инвестициялық ахуалының инвестициялық әлеуетін насихаттау, отандық және шетелдік фирмалардың мамандандырылған ұлттық көрмелерін өткізуге жәрдемдесу мақсатында көрмелерді, оның ішінде шетелде ұйымдастыру жоспарлануда.

Күтілетін нәтижелер

Жалпы, ғылыми-зерттеу және білім беру ұйымдарымен, халықаралық геологиялық қызметтермен өзара іс-қимыл геологиялық салада белгіленген мақсаттарды табысты іске асыруда шешуші рөл атқарады деп күтілуде. Бұл дамудың алдыңғы қатарында қалуға, озық технологияларды енгізуге, дарынды мамандарды тартуға және Қазақстан Республикасының ғылыми және өндірістік әлеуетін нығайтуға мүмкіндік береді.

Негізгі көрсеткіштер

1. халықаралық геологиялық қызметтермен немесе трансұлттық компаниялармен меморандумдар жасасу – жыл сайын 2 меморандум.

2. халықаралық көрмелерде, семинарларда, конференцияларда "ҰГҚ" АҚ өнімдерін ұсыну, іс-шара – жыл сайын 2 іс-шара.

3. жер қойнауын пайдаланушылар үшін семинарлар, практикалық курстар өткізу – жыл сайын кемінде 4 курс/семинар.

3-кіші бөлім. Стратегиялық бағыттар: "Ұлттық геологиялық қызмет" акционерлік қоғамының тұрақты дамуы

Тұрақты дамудың мақсаты "ҰГҚ" АҚ қызметін оның ұйымдық құрылымын, процестерін және ішкі мәдениетін кешенді трансформациялау арқылы жетілдіру болып табылады. Бұл трансформация компанияның нарықтағы позициясын нығайтуға, оның тиімділігін арттыруға және корпоративтік бренд құруға бағытталған.

Тұрақты дамуға қол жеткізу үшін "ҰГҚ" АҚ алдына мынадай мақсаттар қойылады:

- 1) кадр ресурстарының әлеуетін арттыру
- 2) қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету
- 3) корпоративтік мәдениетті жетілдіру

1-мақсат. Персоналды басқаруды жетілдіру

Кадрлық әлеуетті жақсарту "ҰГҚ" АҚ стратегиялық мақсаттарына табысты қол жеткізу үшін қажетті дағдылар мен қасиеттерді дамытуға бағытталуы тиіс. Кадрлық шешімдер қолданыстағы және дәлелденген бағалау әдістерін қолдана отырып, персоналды бағалау негізінде ғана қабылданады.

1-міндет. Кадр ресурстарының әлеуетін арттыру

"ҰГҚ" АҚ бәсекеге қабілеттілігін арттыру үшін персоналдың сандық және сапалық құрамын оңтайландыру, кадрлардың ауысу деңгейін тұрақтандыру, персоналдың уәждемесін жетілдіру және жоғары білікті кадрларды тарту және ұстап қалу үшін басқа да тартымды жағдайлар жасау жолымен еңбек өнімділігін арттыру қажет.

Кадр саясаты шеңберінде мынадай процестерді реттейтін корпоративтік құжаттар әзірленіп, енгізілетін болады:

1) кандидаттарды тарту және іріктеу процесі (басшыларды тарту және іріктеу, әкімшілік позицияларға тарту және іріктеу, өндірістік позицияларға тарту және іріктеу, жұмыс туралы ұсыныстарды, кандидат туралы қорытындыларды дайындау және т.б.);

2) персоналды оқыту және дамыту процесі (оқытуды жоспарлау және ұйымдастыру, міндетті оқытудан өту, біліктілікті арттыру, бейімделу, тәлімгерлік, ротация, перспективалы студенттермен жұмыс және т.б.);

3) персоналдың тиімділігін бағалау процесі (персоналдың нәтижелілігін бағалау, құзыреттілік бойынша бағалау, персоналдың тиімділігін кешенді бағалау, персоналды аттестаттау және т.б.);

4) кадр резервінің сабақтастығын жоспарлау және басқару процесі (персоналдың сабақтастығын басқару, бірыңғай кадр резервін басқару, жедел кадр резервін басқару және т.б.);

5) еңбекақы төлеу және персоналды ынталандыру процесі (базалық сыйақыларды басқару, ауыспалы сыйақыларды басқару, материалдық емес сыйақыларды басқару және т.б.);

б) адам ресурстарын жоспарлау процесі (адам ресурстары санының қозғалыс регламенті, санының нормативтерін әзірлеу, адам ресурстарының сапалық және сандық құрамын талдау және жоспарлау және т.б.).

Кадрлық технологияларды енгізу және әзірлеу кезінде ол қызмет ететін белгілі бір кадрлық функцияның мазмұны, қоғамның адами ресурстарын басқарудың жалпы процесінде оның мақсаттары мен міндеттері ескерілетін болады. "ҰГҚ" АҚ кадр саясатына сәйкес қызметкерлерді үздіксіз оқыту үшін жағдайлар жасалады (тәлімгерлік, біліктілікті арттыру, персоналды материалдық және материалдық емес ынталандыру). Бұл, ең алдымен, техникалық және ақпараттық технологиялардың дамуына, сондай-ақ бизнестің сұранысына байланысты.

"ҰГҚ" АҚ қызметінің тиімділігін арттыру үшін геологиялық және техникалық ғылымдар саласында ғылым докторы (PhD) дәрежесі бар қызметкерлер санын арттыру бойынша жұмыс жүзеге асырылатын болады.

Сондай-ақ, қызметкерлердің сапалық құрамын жақсарту мақсатында стратиграфия, металлогения, петрография, геохимия, геотехника, минералогия, тектоника, гидрогеология, кадастрлық менеджмент, бұрғылау супервайзингі және басқалары сияқты геологияның бейіндік бағыттары бойынша тар бағыттағы мамандарды тарту жоспарлануда.

Сонымен қатар, Harpu index деңгейін (қызметкерлердің қатысуы мен адалдығы) сақтау өте маңызды.

Қатысу – бұл қызметкер өз жұмысын мүмкіндігінше жақсы орындауға тырысатын жағдай. Қызметкерлердің өнімді жұмыс істеуі үшін жағдайлар болған кезде келісім артады.

Адалдық – бұл адамның жұмыс берушіге деген сүйіспеншілігін сезінетін жағдай. Адал қызметкер дәл осы ұйымда жұмыс істегісі келеді. Адал қызметкерлер ұйымның беделіне жақсы әсер етеді, өйткені олар жұмыс беруші туралы оң пікірде. Мұндай қызметкерлер өзгерістерді қолдайды және қиын кезеңде де компанияны адал ұстайды.

Осы санаттағы қызметкерлер санының артуы "ҰГҚ" АҚ беделін нығайтуға және нарықтағы бәсекеге қабілеттілікті арттыруға ықпал ететін болады.

Күтілетін нәтижелер

Күтілетін нәтижелерге персонал құрамын оңтайландыру, кадрлар айналымын тұрақтандыру, еңбек біліктілігі мен нәтижелілігін арттыру, жоғары білікті қызметкерлерді тарту және ұстап қалу, (PhD) дәрежесін есепке алу және "ҰГҚ" АҚ бәсекеге қабілеттілігін жақсарту үшін жоғары Harpu index қолдау кіреді.

Негізгі көрсеткіштер:

1) геологиялық немесе техникалық ғылымдар бағыттары бойынша ғылыми дәрежесінің, сондай-ақ ғылым докторы (PhD) дәрежесінің болуы – 2032 жылы 10 %;

2) тар бейінді мамандарды тарту – 2032 жылы қызметкерлердің 10 %-ы.

2-мақсат. Қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету.

"ҰГҚ" АҚ қаржы саясатының негізінде мынадай базалық қағидаттар қаланатын болады:

1) мақсат қою – кәсіпорын қызметінің нақты тұжырымдалған стратегиялық мақсатына бағдарлануды көздейді. Барлық жоспарланған ұйымдастырушылық-қаржылық іс-шаралар нақты мақсатқа жетуді қамтамасыз етуі керек;

2) іске асырылуы – ұзақ мерзімді мақсаттар қою және оларға қол жеткізу стратегиясын айқындау кезінде кәсіпорынның нақты мүмкіндіктері ескеріледі. Қойылған мақсаттар іске асырылуы, ал міндеттер орындалуы керек;

3) кешенділік-ақпаратты жан-жақты талдау және есепке алу сыртқы және ішкі органың өзгерістеріне уақтылы ден қоюға мүмкіндік береді;

4) перспективалық-қаржылық стратегиялық жоспарлау ұзақ мерзімді перспективаға бағытталған;

5) басымдық – ұзақ мерзімді стратегиялық желі барлық кейінгі жұмысқа қатысты басым және айқындаушы болып табылады. Таңдалған қаржылық стратегия және оны жүзеге асыру жолы кәсіпорынның барлық жедел жоспарларын құруға негіз болады.

1-міндет. "ҰГҚ" АҚ мемлекеттік және коммерциялық қызметтерден түсетін кірістерді арттыру

Жұмыс пен қызмет көрсетуден түсетін кірістерді алу арқылы ұзақ мерзімді құнды ұлғайту жолымен қаржылық орнықтылық жөніндегі мақсатқа қол жеткізу жоспарлануда:

1) тапсырыстарды, оның ішінде уәкілетті органға, ұлттық және жеке компанияларға шарттық міндеттемелерді орындау шеңберінде жүзеге асырады. Алдағы жоспарда "ҰГҚ" АҚ 2026 жылдан бастап мемлекеттік емес тапсырыстар үлесінің жыл сайынғы өсуі көзделетін болады, бұл бизнеске бағдарланған ұйым ретінде бағалауға мүмкіндік береді;

2) коммерциялық қызметтерді сату. Коммерциялық қызметтер көрсетуден түсетін кірістердің құрылымы (жобалау, ЖСҚ әзірлеу, супервайзинг және авторлық қадағалау жүргізу, жер қойнауын пайдаланушыларға геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттерін ұсыну, 3Д модельдеу және т.б.).

Кірістердің жалпы көлемінен "ҰГҚ" АҚ-ның шамамен 50 %-ы республикалық бюджеттен, 089 "Жер қойнауын ұтымды және кешенді пайдалануды қамтамасыз ету және Қазақстан Республикасы аумағының геологиялық зерделенуін арттыру" бағдарламасы, 101 "Геологиялық ақпаратты қалыптастыру" кіші бағдарламасы шеңберінде алатындығын атап өткен жөн. Тапсырыстар шеңберінде қызмет көрсету мақсатында қазақстандық және халықаралық ғылыми-зерттеу, ғылыми-білім беру ұйымдарымен ынтымақтастық жоспарлануда.

"ҰГҚ" АҚ экономиканы дамытудың қазіргі заманғы үрдістеріне және бизнесті жүргізудің озық тәжірибелеріне жауап беретін басқару әдістері мен бизнес-процестерге көшуді ынталандыратын болады. Сондай-ақ қызметті жоспарлау және бағалау жүйесін жетілдіруді, басқарушылық есептілік жүйесін енгізуді, қаржылық және басқарушылық Есептіліктің хат-хабарын қамтамасыз етуді жалғастырады. Басқарушылық есептілік жүйесі белгіленген мақсаттардың қалай іске асырылатыны туралы уақтылы және сапалы ақпарат береді, қажетті жедел шешімдер қабылдау үшін жағдайдың нашарлауы туралы уақтылы сигнал береді.

2-міндет. Қызметтердің/ жобалардың өзіндік құнын басқару

Шығындарды басқару үшін басқару есебін енгізе отырып, қызметтер мен жобалардың өзіндік құнына тұрақты талдау жүргізу жоспарлануда. Ресурстар мен процестерді барынша тиімді басқаруға, қызметкерлердің шығындарды оңтайландыру жөніндегі жауапкершілігін арттыруға, өзіндік құнын қалыптастыру бойынша бақылауды, рентабельділіктің өсуін ынталандыруға бағытталған корпоративтік мәдениетті енгізу және жетілдіру жөніндегі жұмыс жалғастырылатын болады. Бағаларды қалыптастыру геологиялық саладағы нарық конъюнктурасын және "ҰГҚ" АҚ-ның меншікті өндірістік қуаттарын ұлғайтуды ескере отырып жүзеге асырылатын болады.

"ҰГҚ" АҚ еңбек өнімділігінің өсуі жөніндегі ұлттық индикаторды орындауға қатысады. Мемлекеттік органдарға геологиялық деректер мен бейіндік қызметтер пакетін ұсынудан түсетін табысты арттыруға, сыртқы нарықта сату құзыретін дамытуға, қызметкерлердің штат санын оңтайландыруға, өнімнің/көрсетілетін қызметтердің өзіндік құнын басқаруға баса назар аударылды.

3-міндет. Негізгі капиталға инвестициялардың өсуін қамтамасыз ету

Геология саласының 2023 – 2027 жылдарға арналған тұжырымдамасына сәйкес 2024 жылдың соңына қарай Қарағанды, Қостанай, Ақтөбе және Орал қалаларында жұмыс істеп тұрған керн қоймаларын жаңғырту, ал 2025 жылы Астана қаласында қор қоймасын және Астана және Атырау қалаларында екі керн қоймасын салу көзделген сақтау болашақта елдің барлық аймақтарында. Аяқтау қорытындысы бойынша жарғылық капиталды ұлғайту жолымен "ҰГҚ" АҚ балансына беру жоспарлануда.

Күтілетін нәтижелер:

2032 жылға қарай "ҰГҚ" АҚ табыстылығын қамтамасыз ету.

Жарғылық капиталға геологиялық ақпаратты сақтау бойынша инфрақұрылымды қабылдау арқылы инвестициялар тарту.

Талдау және басқару есебі арқылы шығындарды басқаруды жақсарту.

Негізгі көрсеткіштер:

1. салық салуға дейінгі пайданың өсуі – 2032 жылы 181 млн теңге;
2. еңбек өнімділігінің өсуі – 2032 жылы 7,6 млн теңгені құрайды/адам;

3. негізгі капиталға инвестициялар – 2026 жылы 120 млн теңге, 2027 жылы 3528 млн теңге.

3-мақсат. Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру

Корпоративтік мәдениет тұрақты дамудың негізі болып табылады. Ұзақ мерзімді құндылықтарды құру корпоративтік орталықтан келуі керек. Ашықтық, есеп беру, әдепті мінез-құлық, заңдылық, адам құқықтарын сақтау, сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік, мүдделер қақтығысына жол бермеу сияқты орнықты даму қағидаттары "ҰГҚ" АҚ корпоративтік мәдениетінің негізі болуға тиіс.

1-міндет. Корпоративтік мәдениетті жақсарту

Қазіргі уақытта "ҰГҚ" АҚ басқару органдары арасындағы өзара іс-қимыл деңгейін арттыру және дамудың жаңа сапалы деңгейіне қол жеткізу мақсатында корпоративтік басқаруды енгізу және жақсарту бойынша белсенді жұмыс істеуде. Бұл шаралар бизнес-процестерді іске асырудың тиімділігін жақсартуға бағытталған және "ҰГҚ" АҚ құнының өсуіне ықпал етеді.

Осы шараларды жүзеге асыру мынадай нәтижелерге қол жеткізуге мүмкіндік береді :

1) басқару органдарының өзара іс-қимылын жақсарту: тиімді коммуникация және үйлестіру жүйелерін енгізу басқару органдары арасындағы жұмыстың дәйектілігі мен тиімділігін жақсартуға көмектеседі;

2) бизнес-процестерді оңтайландыру: корпоративтік басқарудың заманауи әдістері мен құралдарын енгізу бизнес-процестерді оңтайландыруға, жұмыстардың орындалуын жоспарлауды, бақылауды және мониторингті жақсартуға көмектеседі. Бұл ресурстарды неғұрлым тиімді пайдалануға және "ҰГҚ" АҚ жұмыс нәтижелерін жақсартуға әкеледі;

3) инновацияларды ілгерілету және дамыту: озық тәжірибелер мен қағидаттарға негізделген корпоративтік басқару инновацияларды дамытуға және өндірістік процестердің өсуі мен жақсаруы үшін жаңа мүмкіндіктер іздеуге ықпал етеді. Бұл жаңа идеялар мен технологияларды енгізу үшін қолайлы орта жасайды, бәсекеге қабілеттіліктің өсуіне және оның өзгермелі нарықтық жағдайларға бейімделуіне ықпал етеді;

4) заңнамалық талаптар мен стандарттарды сақтау: тиімді корпоративтік басқаруды енгізу "ҰГҚ" АҚ-ға заңнамалық талаптар мен стандарттарға сәйкес келуге көмектеседі, бұл өз кезегінде "ҰГҚ" АҚ үшін заңдық проблемалар мен теріс салдарлардың тәуекелдерін азайтады. Құқықтық және этикалық нормаларды сақтау "ҰГҚ" АҚ тұрақты дамуы мен ұзақ мерзімді табысы үшін негіз жасайды;

5) қызметкерлердің тартымдылығын арттыру: ашықтыққа, қатысуға және әділеттілікке негізделген корпоративтік басқару қызметкерлер үшін тартымды жұмыс ортасын жасайды. Бұл жоғары білікті мамандарды ұстап тұруға, олардың мотивациясы

мен өнімділігін арттыруға, сондай-ақ жаңа таланттарды тартуға ықпал етеді. Мұндай ортадағы қызметкерлер өздерін құнды сезінеді және "ҰГҚ" АҚ дамуының жалпы мақсатына қатысады.

Корпоративтік басқаруды енгізу және жетілдіру жөніндегі осы шаралардың барлығы "ҰГҚ" АҚ-ның неғұрлым тиімді және табысты дамуына қол жеткізу жолындағы, оның ішінде: "Директорлар кеңесінің және атқарушы органның тиімділігі", "Тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және аудит", "Орнықты даму", "Жалғыз акционердің құқықтары" және "Ашықтық" бағыттары бойынша маңызды қадамдар болып табылады.

Қызметтің тиімділігін арттыру үшін корпоративтік басқарудың заманауи технологияларын енгізу жалғастырылады, сондай-ақ "ҰГҚ" АҚ Корпоративтік даму деңгейін тәуелсіз бағалау 3 жылда 1 рет жүзеге асырылады және оны одан әрі арттыру үшін шаралар жоспарланады.

2-міндет. Қызметкерлерді жалдау кезінде гендерлік теңгерімді қамтамасыз ету

ЮНИДО (Өнеркәсіптік даму жөніндегі Біріккен Ұлттар Ұйымы) ерлер мен әйелдердің теңдігін қамтамасыз ету және әйелдердің құқықтары мен мүмкіндіктерін кеңейту жөніндегі стратегиясында "гендерлік теңдік – бұл адам құқықтарының бір ғана аспектісі емес, сонымен қатар "ақылды экономика", өйткені ол экономикалық тиімділікті арттыруға қабілетті... гендерлік теңдік халықтың жан басына шаққандағы жалпы ішкі өнімнің, бәсекеге қабілеттілік деңгейінің және адами ресурстардың даму көрсеткіштерінің өсуіне жағымды әсер етеді".

"ҰГҚ" АҚ өркендеу мен экономикалық өсуді қамтамасыз ету үшін гендерлік аспектілерді ескеруі тиіс. Қызметкерлерді жалдау кезінде біліктілікті объективті бағалауды және дамудың тең мүмкіндіктерін қамтамасыз ету маңызды. Сондай-ақ , білікті әйелдерді басқару орындарына ілгерілету маңызды.

Күтілетін нәтижелер:

Корпоративтік басқару кодексінің талаптарына сәйкес корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру

"ҰГҚ" АҚ және Қазақстан Республикасындағы отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасы 2030 жылға дейін.

Қызметтің негізгі көрсеткіштері:

1) корпоративтік басқаруды бағалау, бірліктер – 2026 жылы, 2029 жылы, 2032 жылы;

2) шешім қабылдау деңгейінде әйелдердің үлесін ұлғайту – 2032 жылы 35,5 %.

4-бөлім. Тәуекелдерді басқару

Тәуекелдерді басқару жүйесі

Корпоративтік басқарудың негізгі элементтерінің бірі ретінде тәуекелдерді басқарудың маңыздылығын мойындау аясында стратегиялық және операциялық

мақсаттарға қол жеткізу, құнның төмендеуін болдырмау және шығындардың туындауы үшін қажет "ҰГҚ" АҚ әрбір құрылымдық бөлімшесінде тәуекелдерді басқару жүйесі әзірленетін болады.

Тәуекелдерді басқару жүйесінің құрылымы келесі органдар мен бөлімшелерді тарта отырып, бірнеше деңгейдегі тәуекелдерді басқаруды қамтиды: Директорлар кеңесі және оның Аудиторлық комитеті, Ішкі аудит қызметі, Компания басшылығы, тәуекелдерді басқаруды ұйымдастыруға жауапты құрылымдық бөлімшелер, сондай-ақ тәуекел иелері болып табылатын құрылымдық бөлімшелер.

"ҰГҚ" АҚ тәуекелдерін талдау даму жоспарына 1-қосымшада баяндалған.

2023 – 2032 жылдарға арналған "ҰГҚ" АҚ қызметінің негізгі көрсеткіштері даму жоспарына 2-қосымшада баяндалған.

Мақсаттар бойынша қызметтің негізгі көрсеткіштерінің нысаналы мәндері бойынша есептеулердің негіздемесі даму жоспарына 3-қосымшада келтірілген.

"ҰГҚ" АҚ стратегиялық картасы 4-қосымшада баяндалған.

Ұлттық геологиялық қызмет"
акционерлік қоғамының
2023 – 2032 жылдарға арналған
даму жоспарына 1–қосымша

"Ұлттық Геологиялық Қызмет" акционерлік қоғамының даму жоспарын іске асыру кезіндегі стратегиялық бағыттар бөлінісіндегі негізгі тәуекелдер

Тәуекелдің немесе қауіп-қатердің атауы	Тәуекелдің немесе қауіп-қатердің сипаттамасы	Тәуекел немесе қауіп-қатер туындаған жағдайдағы салдар	Тәуекел немесе қауіп-қатер туындаған жағдайда компанияның алдын алу, оған ден қою жөніндегі іс-шаралары
1	2	3	4
Стратегиялық бағыт 1. Геологиялық ақпаратты жинау, сақтау, жинақтау, жүйелеу және ұсыну			
Мақсат 1. Геологиялық ақпаратты жинауды және қорытуды қамтамасыз ету			
	Жер қойнауынан табиғи ресурстарды пайдаланатын жер қойнауын пайдаланушылар (мысалы, пайдалы қазбалар кен орындары) өз қызметі және осы ресурстарды пайдалану туралы ресми есептерді немесе ақпаратты белгіленген мерзімде және заңнамаға сәйкес бермеуі мүмкін (Қазақстан Республикасы	Қауіп туындаған жағдайдағы салдар: жер қойнауын пайдаланушылардың қызметі туралы ақпараттың жоғалуы; жер қойнауын пайдалану саласындағы заңнамалық талаптардың сақталуын бақылауды жоғалту;	1) Есептер мен деректерді ұсыну жөніндегі талаптарды қоса алғанда, жер қойнауын пайдаланушылардың нақты қағидалары мен міндеттерін әзірлеу және енгізу; 2) жер қойнауын пайдаланушылар арасында есептерді ұсыну қажеттілігі туралы

<p>Жер қойнауын пайдаланушылардың есептерді ұсынбауы</p>	<p>Инвестициялар және даму министрінің уақытша қызметін атқарушысы 2018 жылғы 31 мамырдағы № 419 Бұйрығы. Жер қойнауын геологиялық зерттеу жөніндегі есептердің нысандарын бекіту туралы). Бұл назар аудармау, құлықсыздық, талаптарды түсінбеу немесе басқа себептерден туындауы мүмкін.</p>	<p>жер қойнауын пайдаланушылар қызметінің мониторингі мен талдауының күрделенуі; қолданыстағы келісімдердің мерзімдері мен шарттарын ықтимал бұзу.</p>	<p>олардың хабардарлығын арттыру үшін ақпараттық науқан жүргізу; 3) есептерді ұсыну үшін қатаң мерзімдерді белгілеу және жер қойнауын пайдаланушыларға ұсынудың жақындап келе жатқан күндері туралы үнемі еске салу.</p>
<p>Жер қойнауын пайдаланушылардың толық емес есептері</p>	<p>Жер қойнауын пайдаланушылардың есептеріндегі жеткіліксіз немесе сапасыз ақпарат дұрыс емес деректерге және талдауда бұрмалануға әкелуі мүмкін</p>	<p>Дұрыс емес деректер келесі жағдайларды тудыруы мүмкін: дұрыс емес жобаларда уақытты, ресурстарды және қаржыны жоғалтуға әкелетін дұрыс емес шешімдер мен стратегиялар; айыппұлдар мен санкцияларды қоса алғанда, құқықтық салдар</p>	<p>1) Оқыту және тәжірибе алмасу: жер қойнауын пайдаланушылар үшін деректерді жинаудың, талдаудың және ұсынудың дұрыс әдістері туралы оқыту семинарлары мен воркшоптарын өткізу. Компаниялар арасында тәжірибе алмасуға ықпал ету; 2) верификация: тәуелсіз көздерді немесе мамандандырылған сараптамалық бағалауларды пайдалану арқылы деректерді верификациялау тетіктерін әзірлеу; 3) сапаны бақылау: ақпараттың дұрыстығын тексеруге және растауға жауапты мамандардың қатысуымен деректер сапасын бақылау жүйесін енгізу.</p>
<p>Мақсат 2. Бастапқы геологиялық материалдарды сақтау, сүйемелдеу, өңдеу және өзектендіру</p>			
		<p>Қор қоймасын құрудың кешігуі геологиялық</p>	<p>1) Ықтимал кідіріс жағдайлары үшін қаржылық және техникалық сияқты қосымша ресурстарды көздеуге міндетті. Бұл қосымша жабдықты, материалдарды және кеңейтілген бюджетті қамтуы мүмкін;</p>

Сақтау қоймасын салу мерзімін сақтамау	Қор қоймасын салу мерзімдерінің бұзылуы Геологиялық материалдардың сақталуын қамтамасыз етуге теріс әсер етуі мүмкін тәуекелді білдіреді	деректердің жоғалу немесе бүліну ықтималдығын арттыруы мүмкін, бұл геология саласы үшін деректердің қолжетімділігі мен сапасына әсер етуі мүмкін	2) жобаның әрбір кезеңі үшін нақты уақыт шеңберін, күтпеген жағдайлардың әсерін азайту үшін резервтік шараларды қоса алғанда, құрылыстың егжей-тегжейлі жоспарын әзірлеу; 3) керн қоймалары мен қор қоймаларын белгіленген мерзімде салу, сондай-ақ жеткілікті қаржыландыруды қамтамасыз ету.
Керн қоймасын салу мерзімдерін бұзу	Керн қоймаларын салу мерзімдерінің бұзылуы жобаның табыстылығына теріс әсер етуі мүмкін тәуекелді білдіреді	Қор қоймасын құрудың кешігуі геологиялық деректердің жоғалу немесе бүліну ықтималдығын арттыруы мүмкін, бұл геология саласы үшін деректердің қолжетімділігі мен сапасына әсер етуі мүмкін	1) Ықтимал кідіріс жағдайлары үшін қаржылық және техникалық сияқты қосымша ресурстарды қамтамасыз етіңіз. Бұл қосымша жабдықты, материалдарды және кеңейтілген бюджетті қамтуы мүмкін; 2) жобаның әрбір кезеңі үшін нақты уақыт шеңберін, күтпеген жағдайлардың әсерін азайту үшін резервтік шараларды қоса алғанда, құрылыстың егжей-тегжейлі жоспарын әзірлеу.
		1) Өңдеудің қиындығы: геологиялық деректердің үлкен көлемін өңдеу қиынға соғуы мүмкін, әсіресе тиісті бағдарламалық жасақтама немесе есептеу ресурстары жетіспесе; 2) қызметкерлерді оқытудың жеткіліксіздігі: деректерді сүйемелдеу және өңдеумен айналысатын қызметкерлерде дайындық пен дағдылардың болмауы геологиялық	Деректерді өңдеу орталығын салу үшін жеткілікті қаржыландыруды қамтамасыз ету, сондай-ақ геологиялық

<p>Деректер орталығының болмауы</p>	<p>Деректер орталығының құрылысын қаржыландырудың жеткіліксіздігі</p>	<p>материалдарды өңдеу және түсіндіру кезінде қателіктерге әкелуі мүмкін; 3) деректерді біріктіру: әртүрлі көздерден алынған деректерді біріктіру пішімдердегі, құрылымдардағы және деректер сапасындағы айырмашылықтарға байланысты қиындықтарға әкелуі мүмкін; 4) деректер қауіпсіздігі: деректерді қорғаудың жеткіліксіздігі компанияға зиян келтіруі немесе тұтынушылардың құпиялылығын бұзуы мүмкін құпия ақпараттың ағып кетуіне әкелуі мүмкін.</p>	<p>материалдарды сақтау, өңдеу және өзектендіру жөніндегі регламентті құру, персоналды оқытуға және заңнаманы сақтауға назар аудару, сондай-ақ деректерді үнемі жаңартып отыру және деректер қауіпсіздігіне аудит жүргізу қажет.</p>
-------------------------------------	---	---	--

Мақсат 3. Геологиялық ақпаратты сақтаудың сандық форматы

<p>Деректерді жоғалту қаупі</p>	<p>Ақпаратты электрондық форматқа көшіру және оны құрылымдау процесінде деректерді жоғалту және қауіпсіз сақтау қаупі бар</p>	<p>1) Деректерді орналастырудың инфрақұрылымдық ресурстарының сервердің, АШТ) болмауы; 2) деректерді цифрлық форматқа көшіру және құрылымдау процесінде талаптар мен стандарттарды өзгерту; 3) ақпараттық қауіпсіздікті бұзу, рұқсатсыз қол жеткізу, кибершабуылдар, деректердің бұзылуы және бұзушылықтың басқа да нысандары тарапынан төнетін қауіп; 4) техникалық мәселелер; 5) сыртқы қауіптер; 6) технологиялардың ескіруі; 7) физикалық қатерлер.</p>	<p>1) Қажетті серверлік жабдықты сатып алу; 2) деректердегі өзгерістерді бақылауға және қателер немесе деректер жоғалған жағдайда алдыңғы нұсқаларға оралуға мүмкіндік беретін нұсқаны басқару жүйесін енгізу; 3) антивирустық бағдарламалық жасақтаманы үнемі жаңартып отыру және рұқсатсыз кіруден қорғау; 4) жүйенің мониторингі және ақауларды анықтау; 5) персоналды оқыту және хабардар ету; 6) апаттан кейін қалпына келтіру жоспары; 7) инфрақұрылым үшін жағдайлар.</p>
			<p>1) Геологиялық ақпаратты цифрлық түрде сақтауға және басқаруға көмектесетін</p>

<p>Мамандандырылған бағдарламалық жасақтаманың болмауы</p>	<p>Геологиялық ақпаратты сақтаудың цифрлық нысанын қамтамасыз етуге арналған мамандандырылған бағдарламалық қамтамасыз етудің болмауы</p>	<p>1) Шектеу функционалдык мүмкіндіктер; 2) қателер мен дәлсіздіктер; 3) нормалар мен қауіпсіздікке сәйкес келмеуі; 4) деректердің жоғалуы және ескіруі; 5) деректерді жанарту.</p>	<p>шешімдерде бар құралдарға зерттеу жүргізу; 2) геологиялық ақпаратты сақтаудың цифрлық нысанына қатысты талаптар мен максаттарды айқындау; 3) қолданыстағы бағдарламалық жасақтаманы бейімдеу мүмкіндіктерін талдау; 4) резервтік жоспарды әзірлеу.</p>
<p>Жер қойнауын пайдаланушылардың бірыңғай платформасын сапасыз сату</p>	<p>Жер қойнауын пайдаланушылардың бірыңғай платформасының функционалын сапасыз іске асыру minerals.gov.kz</p>	<p>1) Ақпараттың жоғалуы немесе қауіпсіздіктің бұзылуы; 2) процестер мен тиімділікке теріс әсер ету; 3) пайдаланушылардың сенімін жоғалту.</p>	<p>1) Ахуалдық орталық құру 2) әзірлеу тобының күш-жігері; 3) платформаны бақылау және талдау; 4) проблемаларды басқару жүйесін енгізу.</p>
<p>Құпия деректердің таралып кетуі</p>	<p>"Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" кодекстің 7-бабы 2-тармағының 4) тармақшасына сәйкес мемлекет кодексіне сәйкес құпия немесе Қазақстан Республикасының Мемлекеттік құпиялар туралы заңнамасына сәйкес құпия деп танылатын ақпаратты қоспағанда, геологиялық ақпаратқа ашық қолжетімділікті қамтамасыз етеді</p>	<p>1) Беделге қауіп: құпия деректердің бұзылуы ұйымның беделіне теріс әсер етіп, клиенттердің, серіктестердің және қоғамның сенімін жоғалтуы мүмкін; 2) заңды салдары: елге және аймаққа байланысты деректердің таралып кетуі заңды салдарға, айыппұлдарға және тіпті сот процестеріне әкелуі мүмкін; 3) клиенттің сенімхатын жоғалту: егер ақпараттың таралып кетуі клиенттердің жеке деректеріне әсер етсе, бұл клиенттердің өздерін қауіпсіз сезінбеуіне және ұйымның қызметтері мен тауарларынан бас тартуына әкелуі мүмкін; 4) ұрлық және алаяқтық: деректердің тарап кетуі бұл ақпаратты алаяқтық, фишинг және басқа да шабуылдар үшін пайдалана алатын</p>	<p>Құпия деректердің таралу қауіпін азайту үшін деректерді қорғаудың күшті шараларын қолдану, қызметкерлерді Ақпарат қауіпсіздігінің аспектілеріне үйрету, жүйелер мен процестерді жүйелі түрде тексеру, заңнаманың сақталуына назар аудару және деректердің таралып кетуіне жауап беру</p>

		киберкылмыскерлер үшін ақпарат көзі бола алады; 5) заңдарды сақтамау: әртүрлі заңдар мен нормативтер (мысалы, GDPR) деректерді қорғау міндеттемелерін белгілеуі мүмкін. Деректердің тарап кетуі осы заңдардың бұзылуына әкелуі мүмкін.	жоспарларын әзірлеу маңызды
minerals.gov.kz жер қойнауын пайдаланушылардың бірыңғай платформасын жүргізу жөніндегі операторлықты басқа ұйымдар жүзеге асыратын болады	"ҰГҚ" АҚ minerals.gov.kz платформасына тікелей қол жеткізе алмайды	1) Платформаның жедел жаңартылуы болмауы; 2) платформаны тиесудің, жүктеудің, өзектендірудің болмауы minerals.gov.kz.	Платформаға тікелей құзыреттілік пен құқықтарды алу.
Стратегиялық бағыт 2: жер қойнауын пайдалануға инвестициялар тарту бойынша қолайлы климат құру			
Мақсат 1. Геологиялық саланы ақпараттық-талдамалық және әдістемелік қамтамасыз ету			
Пайдалы қазбаларды мемлекеттік есепке алу және минералды-шикізат базасының жай-күйін талдау бойынша жиынтық деректердің болмауы	Шешім қабылдау үшін қорлар мен өндіру бойынша сенімді ақпараттың болмауы	1) Қорлар мен өндіру көлемі бойынша дұрыс емес ақпарат; 2) ресурстарды дұрыс жоспарлау және бөлу, бұл сайып келгенде операциялардың тиімділігі мен кірістілігін төмендетеді; 3) жергілікті қоғамдастықтарға жұмыс орындарын жоғалту, кірістерді қысқарту және әлеуметтік проблемаларды шиеленістіру бөлігінде теріс әсер ету; 4) минералдық шикізат базасы саласындағы қызметтің жаңа түрлерін әртараптандыру және дамыту үшін мүмкіндіктерді жіберіп алу, бұл өсу мен инновациялар үшін әлеуетті шектейді.	1) Қазіргі заманғы технологиялар мен геологиялық зерттеу әдістерін пайдалана отырып, қорлар мен ресурстарды өндірудің тұрақты мониторингі; 2) теріс экологиялық салдарлар анықталған кезде операцияларды жылдам тоқтату немесе түзету; 3) жаңа мүмкіндіктерді анықтау үшін нарықтағы үрдістер мен технологиялық инновациялардың тұрақты мониторингі.
			1) Саланың жүйелі мониторингі. Жаңа

Саланың өзгергіштігі	Геологиялық саладағы тұрақты өзгерістер әдістемелер мен аналитикалық тәсілдерді үнемі жаңартып отыруды талап етуі мүмкін	1) Ескірген әдістер. Аналитикалық әдістер мен тәсілдерді өзгерістерге тез бейімдей алмау, бұл ескірген және тиімсіз құралдарды қолдануға әкелуі мүмкін; 2) жоғары шығындар. Әдістемелер мен аналитикалық құралдарды жиі бейімдеу қажеттілігі қызметкерлерді оқытуға, бағдарламалық жасақтаманы жаңартуға және ресурстарға қосымша шығындарға әкелуі мүмкін.	әдістер мен тәсілдерді жедел анықтау үшін геологиялық саладағы өзгерістерді бақылау; 2) оларды бейімдеу стратегиялық жоспарлаудың бір бөлігі болуы үшін әдістемелер мен құралдарды жаңарту жоспарын алдын ала әзірлеу; 3) ресурстарды тиімді пайдалану. қосымша шығындарды азайту үшін шығындарды оңтайландыру, ресурстарды, инфрақұрылымды басқару.
Білікті кадрлардың жетіспеушілігі	Білікті кадрлардың жетіспеушілігі	1) Аналитикалық тиімділіктің төмендеуі. Тәжірибелі талдаушылардың болмауы деректерді тиімсіз талдауға және осы талдау негізінде дұрыс емес шешімдерге әкелуі мүмкін; 2) ұзаққа созылған процестер. мамандардың жетіспеушілігі деректерді өңдеуді және талдауды баяулатуы мүмкін, бұл шешім қабылдаудың жеделдігіне әсер етуі мүмкін.	1) Кадр ресурстарын жоспарлау, деректерді талдау және шешім қабылдау үшін мамандардың ағымдағы және болашақ қажеттіліктерін бағалау; 2) қызметкерлерді оқыту және дамыту, олардың біліктілігін арттыру үшін жұмыс істеп тұрған персоналды Кәсіптік оқыту және дамыту үшін мүмкіндіктер беру.
Саясат пен заңнамадағы өзгерістер	Заңнамадағы немесе саясаттағы өзгерістер қабылданған нормативтік құжаттарға әсер етуі және оларды қайта қарауды, сондай-ақ басқа құжаттармен қайшылықтарды талап етуі мүмкін	1) Заңды белгісіздік; 2) өзгерістерге бейімделе алмау тиімділіктің төмендеуіне, бәсекеге қабілеттіліктің жоғалуына және қаржылық шығындарға әкелуі мүмкін.	1) Ықтимал қайшылықтарды анықтау мақсатында қолданыстағы нормативтер мен заңдарды талдауды жүзеге асыру; 2) нормативтік актілерді әзірлеу процесіне сарапшылар мен мүдделі тараптар өкілдерін белсенді тартуды қамтамасыз ету; 3) қызметтің қандай аспектілері жаңа

			талаптарға сәйкес бейімделуді талап ететінін талдау.
Түсініксіздік пен интерпретация	Жаңа нұсқаулар мен әдістемелік талаптарды әзірлеу кезінде нормалар мен ұсынымдар әртүрлі түсіндірулерге жататын жағдайлар туындауы мүмкін, бұл тәжірибеде ережелерді дұрыс түсінбеуге және дұрыс қолданбауға әкелуі мүмкін	1) Уақытты басқару. Егер құжаттарды талдау және өзгерту барысында қабылданған қадамдар нақты нормативтік талаптарға сәйкес келмейтіні анықталса, бұл уақытты, қаржыны және күш-жігерді жоғалтуға әкелуі мүмкін; 2) қауіпсіздік пен экологияға теріс әсер етеді. геология саласы қауіпті геологиялық процестермен және радиоактивті элементтермен айналыса алады. Осы саладағы стандарттарға сәйкес келмеу жұмысшылар мен қоршаған ортаның қауіпсіздігіне әсер етуі мүмкін, бұл апаттарға, ластануға және басқа да жағымсыз салдарға әкелуі мүмкін.	1) Аралық кезеңдерді құру, кезеңдерді жоспарлау, ықтимал кідірістер мен проблемаларды уақтылы анықтау үшін негізгі бақылау нүктелерін белгілеу; 2) қауіпсіздік шараларын әзірлеу; 3) жаңа нұсқаулықтар мен әдістемелік талаптарды әзірлеу кезінде қауіпсіздік пен қоршаған орта мәселелеріне ерекше назар аударыңыз.
Инвестициялық пакеттер сапасының төмен деңгейі	Шешім қабылдау үшін ақпарат жеткіліксіз. Геологиялық ақпараттың жеткіліксіз толықтығы инвесторлар игеруге (сатып алуға) жоспарланған жобалар бойынша тиімділік пен рентабельділік туралы толық және нақты түсінік ала алмайтындығын білдіруі мүмкін	1) Беделін жоғалту. Толық емес немесе дұрыс емес геологиялық ақпаратқа негізделген дұрыс емес шешімдер компанияның беделіне теріс әсер етуі мүмкін, бұл инвесторлардың, серіктестердің сенімінің төмендеуіне әкелуі мүмкін; 2) құқықтық даулар, айыппұлдар, сот процестері; 3) инвестициялық белсенділіктің қысқаруы, бұл инвесторлардың жер қойнауын пайдалану саласындағы жобаларға қызығушылығының төмендеуіне әкелуі мүмкін.	1) Деректерді мұқият зерттеу: геологиялық ақпаратты жинау, талдау, тексеру; 2) жан-жақты әдістерді қолдану: деректерді түсіндіру үшін әртүрлі әдістер мен әдістерді қолдану; 3) тәжірибелі мамандардың қатысуы: дұрыс емес бағалар мен түсіндірмелерді азайту мақсатында жоғары білікті геологтарды, геофизиктерді және басқа да мамандарды тарту.
Максат 2. Жер қойнауын геологиялық зерттеудің сапасы мен тиімділігін қамтамасыз ету			

<p>Әдістемелік ұсынымдарды дайындау сапасының төмендігі</p>	<p>Мамандардың әдістемелік ұсынымдарды даярлау деңгейінің төмендігі салдарынан нормативтік құжаттардың болмауы</p>	<p>Жүргізілетін геологиялық барлау жұмыстарының сапасы төмен</p>	<p>1) Әдістемелік ұсынымдарды әзірлеу бойынша ағымдағы, орта, ұзақ мерзімді жоспарларды қабылдау; 2) жасақталған білікті персонал; 3) геологиялық барлау компаниялары мен ғылыми және ғылыми-зерттеу ұйымдарының қызметкерлерін тарту.</p>
<p>Білікті кадрлардың болмауы</p>	<p>ЖҚЗ, геофизика, геохимия деректерін өңдеу және түсіндіру үшін білікті кадрлардың болмауы</p>	<p>1) Жоспарланған геологиялық барлау жұмыстарын орындамау; 2) ГБЖ қою үшін перспективалы учаскелер мен алаңдардың болмауы</p>	<p>1) Өз кадрларын оқыту және біліктілігін арттыру ; 2) тренингтер мен курстар өткізу; 3) геологиялық барлау ұйымдарының жетекші мамандарын тарту.</p>
<p>Бағдарламалық жасақтаманың болмауы</p>	<p>Геологиялық-геофизикалық деректерді өңдеуге және түсіндіруге арналған арнайы бағдарламалық қамтамасыз етудің болмауы</p>	<p>1) Геологиялық-геофизикалық деректерді өңдеу және түсіндіру мүмкіндігінің болмауы; 2) жер қойнауын пайдаланушылар үшін жаңа перспективалы алаңдарды анықтаудың болмауы, бұл МШБ өсімінің төмендеуіне әкеп соғады; 3) жоғалған пайда, тиісті нарықтар мен әлеуетті инвесторлардың жоғалуы</p>	<p>1) Бағдарламалық қамтамасыз ету бойынша қызметтерді одан әрі көрсету үшін әлеуетті вендорлармен бірге өткізу; 2) БҚ сатып алу және оны уақтылы техникалық қолдау; 3) баламалы түрлерді зерттеу.</p>
<p>Деректерді өңдеуге және түсіндіруге тапсырыстардың жеткіліксіз деңгейі</p>	<p>"ҮГҚ" АҚ өңдеу және түсіндіру бойынша жобаларды алу үшін дайындық жұмыстарын әлсіз жүргізді</p>	<p>Геологиялық барлау жұмыстарының ұзақ уақыт болмауы және тапсырыстардың жетіспеуі білікті кадрлардың ағып кетуіне және қоғамның қаржылық қиындықтарына әкелуі мүмкін</p>	<p>Жер қойнауын пайдаланушылар мен мемлекеттік органдардың конкурстық рәсімдерінің тұрақты мониторингі; Геологиялық барлау жұмыстарын жоспарлау және өткізу бойынша шетелдік тәжірибені есепке алу.</p>
<p>ЖСҚ жасау және авторлық қадағалауды</p>	<p>Жобалау, жобалау-сметалық, талдау жұмысы, авторлық қадағалау</p>	<p>1) ЖСҚ жобаларын қалыптастыру бойынша механизмдердің, есептеу әдістемелерінің, жобалық тәсілдің, авторлық</p>	<p>1) Кадрларды оқыту және олардың біліктілігін арттыру;</p>

жүргізу үшін персоналдың әлсіз біліктілігі	бойынша кәсіби кадрлардың болмауы;	қадағалауды жүргізудің болмауы; 2) бақылаудың төмен деңгейі және геологиялық барлау жұмыстарын үйлестіру.	2) тренингтер мен курстар өткізу; 3) геологиялық барлау ұйымдарының жетекші мамандарын тарту;
ЖҚМГЗ жоспарлау бойынша ұсыныстардың төмен деңгейі	ЖҚМГЗ жоспарлау жөніндегі ұсыныс жер қойнауын зерттеудің қазіргі шарттарына сәйкес келмейді	1) Пайдалы қазбаларды анықтау үшін перспективалы учаскелердің болмауы мүмкіндігі; 2) геологиялық саланы инвестициялау үшін қолайлы климаттың болмауы; 3) МШБ орнын толтыруды азайту.	1) Геология саласындағы білікті мамандардың деңгейін арттыру; 2) геологиялық барлау жұмыстарын жүргізу үшін пқ іздеудің жаңа әдістерін зерделеу және талдау; 3) ЖҚМГЗ бойынша бұрын жүргізілген жұмыстарды талдау.
Мақсат 3. Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау			
Бәсекелестік	Ғылыми және зерттеу ұйымдарымен ынтымақтастық ресурстарды, идеяларды және зерттеу нәтижелерін бөлуді де білдіруі мүмкін . Кейбір жағдайларда бұл мүдделер қақтығысы мен бәсекелестікке әкелуі мүмкін	1) Ұйымдар арасындағы бәсекелестік сенім мен ынтымақтастық деңгейінің төмендеуіне әкелуі мүмкін. Бұл ақпарат алмасу процестерінің баяулауына және ықтимал қақтығыстарға әкелуі мүмкін; 2) геология саласында көрсетілетін сервистік қызметтердің қайталануы .	1) Ақпарат алмасу, мүдделердің қиылысуын болдырмау үшін ашық және ашық коммуникацияны қолдау; 2) қайталама ұйымдар құрған міндеттерді мүмкін болатын міндеттермен бөлісу; 3) лицензиялау немесе Қоғам қызметінің түрлері патенттеу.
Үйлестірудің болмауы	Серіктестер арасында нақты үйлестірудің болмауы күш-жігердің қайталануына, уақыт пен ресурстардың жоғалуына әкелуі мүмкін	Үйлестірудің болмауы қайталанатын жұмыстарға, сапаның төмендеуіне және жобалардың кешігуіне әкелуі мүмкін	Рөлдерді, жауапкершіліктерді және кері байланыс механизмдерін нақты бөлуді қамтитын жобаны басқарудың тиімді жүйесі
	Заңнамадағы өзгерістер қабылданатын нормативтік құжаттарға әсер етуі және оларды қайта қарауды, сондай-ақ	1) Заңды белгісіздік. Өзгерістерге бейімделе алмау тиімділіктің	1) Ықтимал қайшылықтарды анықтау мақсатында қолданыстағы нормативтер мен заңдарды талдауды жүзеге асыру; 2) нормативтік актілерді әзірлеу процесіне сарапшылар мен мүдделі

<p>Қолданыстағы заңнаманы өзгерту қаупі</p>	<p>басқа құжаттармен қайшылықтарды талап етуі мүмкін. Бизнес-процестер мен келісімшарттық міндеттемелерге қауіптілік</p>	<p>төмендеуіне, бәсекеге қабілеттіліктің жоғалуына және қаржылық шығындар</p>	<p>тараптар өкілдерін белсенді тартуды қамтамасыз ету; 3) қызметтің қандай аспектілері жаңа талаптарға сәйкес бейімделуді талап ететінін талдау; 4) заңнама өзгерістерінің тұрақты мониторингі, олардың қоғам қызметіне әсер ету дәрежесін бағалау және болжау.</p>
<p>Халықаралық геологиялық қызметтермен өзара іс-қимыл кезінде құпия ақпараттың ағуы</p>	<p>Шетелдік геологиялық қызметтермен ынтымақтастық шеңберінде құпия немесе маңызды ақпараттың ағуы</p>	<p>1) Құпия немесе маңызды ақпараттың ағып кетуі басқа ұйымдардың ғылыми деректерге қол жеткізуіне әкелуі мүмкін, бұл бәсекелестік артықшылықты төмендетуі мүмкін</p>	<p>1) Құпия ақпаратқа қол жеткізуді шектеу, шифрлаудың заманауи әдістері, ақпарат ағып кеткен жағдайда іс-қимыл жоспарын әзірлеу; 2) ақпараттық қауіпсіздік саясатын бекіту және іске асыру; 3) маңызды ақпараттық ресурстардың құпиялылығын сақтау; 4) іскерлік ақпараттың тұтастығын қорғау; 5) қоғамның ақпараттық ресурстарына байланысты қауіптер саласында пайдаланушылардың хабардарлығын арттыру; 6) қоғамда ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі қызметкерлердің жауапкершілік дәрежесін және міндеттерін айқындау; 7) сыртқы және ішкі қауіптердің автоматтандырылған мониторингін қамтамасыз ету үшін ақпараттық қауіпсіздіктің мамандандырылған аппараттық-бағдарламалық құралдарын енгізу; 8) ақпараттық-коммуникациялық жүйені қорғауға</p>

			бағытталған ұйымдастырушылық-практикалық іс-шараларды бақылау.
Кадр тапшылығы	Еңбек нарығында білікті кадрлардың жетіспеушілігі	<p>1) Аналитикалық тиімділіктің төмендеуі. Тәжірибелі талдаушылардың болмауы деректерді тиімсіз талдауға және осы талдау негізінде дұрыс емес шешімдерге әкелуі мүмкін;</p> <p>2) ұзаққа созылған процестер. мамандардың жетіспеушілігі деректерді өңдеуді және талдауды баяулатуы мүмкін, бұл шешім қабылдаудың жеделдігіне әсер етуі мүмкін.</p>	<p>1) Кадрлық ресурстарды жоспарлау, деректерді талдау және шешім қабылдау үшін мамандардың ағымдағы және болашақ қажеттіліктерін бағалау;</p> <p>2) қызметкерлерді оқыту және дамыту, олардың біліктілігін арттыру үшін жұмыс істеп тұрған персоналды кәсіптік оқыту және дамыту үшін мүмкіндіктер беру;</p> <p>3) сабақтас облыстардан персоналды іріктеу және оны сол жерде оқыту;</p> <p>4) елдің басқа өңірлерінен жұмыскерлерді немесе шетелдік мамандарды жалдау (шетелдік жұмыс күшін тартуға рұқсат алған кезде);</p> <p>6) рекрутингтік агенттіктермен ынтымақтастық.</p>
3-стратегиялық бағыт: "ҰГҚ" АҚ тұрақты дамуы			
Мақсат 1. Кадр ресурстарының әлеуетін арттыру			
Өндірістік кадрлардың айналым деңгейінің жоғарылау қаупі	"ҰГҚ" АҚ-дағы әлеуметтік және қаржылық жағдайлардың нашарлауына, сондай-ақ денсаулығының нашарлауына, кадрлардың тұрғылықты жерінің өзгеруіне байланысты кадрлардың ағуы, өзге де жағдайларда	Қызметкерлердің жиі ауысуы қоғамның тиімсіздігіне әкеледі	Қызметкерлердің әлеуметтік қамсыздандыру деңгейін арттыру және ұжымда қолайлы климат құру
Жоспар бойынша қызметкерлерді оқыту бағдарламасын жүзеге асырмау	Белгіленген мерзімде және белгіленген талаптарға сәйкес қызметкерлер үшін	<p>1) қызметкерлердің өнімділігін төмендету;</p> <p>2) дағдылардың нашарлауы;</p> <p>3) бәсекелестік артықшылықты жоғалту;</p> <p>4) өзгерістерді, жаңа технологияларды,</p>	Бағдарламаларды сәтті жүзеге асыру үшін ресурстарды, соның

	жоспарланған білім беру бағдарламаларын орындамау	процестерді немесе стратегияларды енгізудегі қиындықтар.	ішінде персоналды, материалдарды және қаржыны бөлу
Бақытты индекстің төмен деңгейі (жұмысшылардың лоялдығы мен адалдығы)	Қызметкерлердің қанағаттануы мен уәждемесінің болмауы	1) Жобаларды іске асыру бойынша міндеттемелерді орындамау; 2) "ҰГҚ" АҚ-ның жобаларды іске асырудан түсетін кірістерін азайту.	Әлеуметтік қамсыздандыру, жалақы, материалдық-техникалық қамтамасыз ету, автокөлікпен жұмысқа және кері тасымалдау деңгейін арттыру, қоғам есебінен медициналық қамтамасыз етудің болуы, қызметкерлер кәсіподағын құру және оның жұмыс істеуі.
Мақсат 2. Қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету			
Бейіндік қызметтер көрсетуге мемлекеттік тапсырыстың болмауы	Геологиялық ақпаратты жинауға, сақтауға, жинақтауға, жүйелеуге және ұсынуға мемлекеттік тапсырыстың болмауы	1) Ақпараттың қолжетімділігін шектеу, мемлекеттік тапсырыстың болмауы ғылыми қоғамдастық, индустрия, білім беру мекемелері және басқа да мүдделі тараптар үшін геологиялық ақпаратқа қолжетімділікті шектеуге әкеп соғуы мүмкін; 2) инвестициялық ахуалдың нашарлауы, қолжетімді және шынайы ақпараттың болмауы әлеуетті инвесторларды қорқытуы, өңірге деген қызығушылықты төмендетуі және инвестициялардың төмендеуіне, экономикалық дамуға теріс әсер етуі мүмкін; 3) қызметтің бәсекеге қабілеттілігін жоғалту.	1) Клиенттік базаны әртараптандыру: мемлекеттік тапсырысқа тәуелділікті азайту және геологиялық ақпаратқа сұраныстың қосымша көздерін қамтамасыз ету; 2) серіктестікті нығайту: геологиялық ақпаратқа қызығушылық танытуы мүмкін басқа компаниялармен, ғылыми мекемелермен, университеттермен немесе ұйымдармен серіктестік орнату; 3) белсенді ақпараттық ілгерілету: геологиялық ақпараттың маңыздылығы және оны пайдаланудың артықшылықтары туралы хабардарлықты арттыру үшін маркетингтік және ақпараттық науқандар өткізу.
Шарттық міндеттемелерді тиісінше орындамау тәуекелі	Жобаларды іске асыру кезінде шарттық міндеттемелерді сақтамау, өнім берушілердің міндеттемелерді уақтылы орындамауы. Айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы, шоттарды қамауға алу,	1) Клиенттердің сенімін жоғалту; 2) құқықтық мәселелер; 3) бәсекеге қабілеттілігін жоғалту; 4) қаржылық шығындар; 5) іскерлік беделдің нашарлауы;	1) Нақты және ашық келісімшарттар жасау; 2) мониторинг және бақылау жүйесін белгілеу; 3) келісімшарттық жауапкершілікті қамтамасыз ету; 4) келісімшарттық міндеттемелерді

лдық-шікізат базасының жай-күйін талдау, есеп									17	
Мақсат 2. Жер қойнауын геологиялық зерттеудің сапасы мен тиімділігін қамтамасыз ету										
ЖҚМГ 3 шеңберінде пайдалы қазбалар бойынша перспективаларды жалпылама талдау, есеп		1	1	1	1	1	1	1	1	1
ЖҚМГ 3 шеңберінде жобалық-сметалық құжаттаманы әзірлеу, жоба			кемінде 2	кемінде 2	кемінде 2	кемінде 2	кемінде 2	кемінде 2	кемінде 2	кемінде 2
Мақсат 3. Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау										
Халықаралық геологиялық қызметтермен немесе трансұлттық компаниялармен мемора		2	4	6	8	10	12	14		18

ндумда р жасасу, мемора ндум									16	
Халықа ралық көрмел ерде, семина рларда, конфер енциял арда " ҰГҚ" А Қ өнімдер і н ұсыну, іс - шарала р		2	2	2	2	2	2	2	2	2
Жер қойнау ы н пайдала нушыла р үшін семина рлар, практик алық курстар өткізу, іс-шара лар		кемінде 4	кемінде 4	кемінде 4	кемінде 4	кемінде 4	кемінде 4	кемінде 4	кемінде 4	кемінде 4
Стратегиялық бағыттар: "ҰГҚ" АҚ тұрақты дамуы										
Мақсат 1. Персоналды басқаруды жетілдіру										
Геолог иялық немесе техника лық ғылымд а р бағытта р ы бойын ша ғылыми дәреже сінің, сондай-	0,4	0,7	1,5	2	3	5	7	8		10

а қ ғылым доктор ы (PhD) дәреже сінің болуы, %									9	
Та р бейінді маманд арды тарту, %		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Мақсат 2. Қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету										
Салық салуға дейінгі пайдан ың өсуі, млн. теңге	17,0	18,7	18,8	20,7	19,8	87,5	105,0	126,0	151,2	181,4
Еңбек өнімділ ігінің өсуі, млн. теңге/ адам;	8,9	7,6	7,4	11,8	6,9	7,1	7,2	7,3	7,5	7,6
Негізгі капитал ғ а инвести циялар, млн. теңге				120	3 528					
Мақсат 3. Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру										
Корпор ативтік басқару д ы бағалау , бірлікте р				1			1			1
Шешім қабылд а у деңгейі нде әйелдер д і ң	15	25	30	31	32	33	34	34,5		35,5

үлесін ұлғайту , %								35	
--------------------------	--	--	--	--	--	--	--	----	--

Ұлттық геологиялық қызмет
акционерлік қоғамының
2023 – 2032 жылдарға арналған
даму жоспарына 3–қосымша

"Ұлттық геологиялық қызмет" акционерлік қоғамының мақсаттар бойынша қызметтің түйінді көрсеткіштерінің нысаналы мәндері бойынша есептеу негіздемесі

№ п/п	Мақсат атауы	Негізгі көрсеткіштер	Есептеу әдістемесі
----------	--------------	----------------------	--------------------

1	2	3	4
	Геологиялық ақпаратты жинауды және қорытуды қамтамасыз ету	Пайдалы қазбаларды жинау талдау және мемлекеттік есепке алуды жасау, есеп	<p>Пайдалы қазбалардың мемлекеттік есебін жасау жер қойнауын пайдаланушы ұсынған пайдалы қазбаларды өндіру туралы есептің деректері негізінде қағидаларға сәйкес жүзеге асырылады Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің м.а. 2018 жылғы 25 мамырдағы № 392 бұйрығы. (нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік реестрінде №122619 тіркелген).</p> <p>Жоғарыда көрсетілген қағидаларға сәйкес жыл сайынғы негізде есепті жылдан кейінгі 30 сәуірге дейінгі мерзімде.</p> <p>Пайдалы қазбаларды мемлекеттік есепке алу 103 компонент бойынша жүргізіледі. Осыған сүйене отырып, жыл сайын пайдалы қазбаларды мемлекеттік есепке алуды 100 % жинауды қамтамасыз ету жоспарлануда.</p> <p>Жер қойнауын пайдаланушылардың лицензиялық/</p>

		<p>Лицензиялық міндеттемелерді орындау туралы барлық есептіліктің деректерін жинау, өңдеу, %</p>	<p>келісімшарттық міндеттемелерді орындауы бойынша Мониторинг Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрінің 2018 жылғы 24 мамырдағы № 374 бұйрығымен " келісімшарттар талаптарының орындалуына мониторингті және бақылауды жүзеге асыру қағидаларына" сәйкес жүргізіледі. (Нормативтік құқықтық актілерінің мемлекеттік реестрінде №122577 тіркелген). Осыған сүйене отырып, жыл сайынғы негізде лицензиялық/ келісімшарттық міндеттемелерді орындау туралы ұсынылған есептерді 100 % жинауды қамтамасыз ету жоспарлануда.</p>
	<p>Геологиялық материалдарды сақтау, сүйемелдеу, өңдеу және өзектендіру</p>	<p>Геологиялық материалдарды сақтау мүмкіндігін қамтамасыз ету, бірлік</p>	<p>Көрсеткіш нақты қабылданған және сақтаудағы геологиялық есептер негізінде қалыптастырылады. Осы кезеңде 58000-ға жуық геологиялық есептер сақтауда. 800 бірлік мөлшерінде күтілетін жыл сайынғы өсімді ескере отырып, 2032 жылға қарай РГҚ-да сақтаудың жоспарланатын көлемі (өңірлерде сақталатын есептерді есепке алмағанда) 66000 қайталама геологиялық ақпаратты құрайды. $X_p = (A+B)$, ары қарай: А – республикалық геологиялық қорда сақталатын геологиялық есептердің саны;</p>

			В – геологиялық есептердің жыл сайынғы жоспарланған өсуі.
		Мемлекеттік органдардың құпияландыруына жататын мәліметтердің ведомстволық тізбелерінің талаптарына сәйкес геологиялық материалдарды жүргізу, %	Геологиялық материалдардың ашықтығы мен қолжетімділігін қамтамасыз ету мақсатында 2032 жылға қарай 100 % құпиясыздандыру жоспарлануда. $X = (A/B * 100)$, мұндағы: А – құпиясыздандыру үшін есептердің жыл сайынғы жоспарланған саны; В – республикалық геологиялық қорда сақталатын геологиялық есептердің саны;
	Геологиялық ақпаратты сақтаудың сандық форматы	Құпия және құпия ақпаратты қоспағанда, геологиялық ақпаратқа ашық электрондық қолжетімділікпен қамтамасыз ету, %	Бұл көрсеткіш Қазақстан Республикасының геологиялық саласын дамытудың 2023 – 2027 жылдарға арналған " құпия және құпия ақпаратты қоспағанда, геологиялық ақпаратқа ашық электрондық қолжетімділікпен қамтамасыз ету деңгейі 2025 жылғы 100 %" тұжырымдамасының индикаторына сәйкес келеді
			Геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттері жер қойнауын пайдаланушылардың сұраныстары негізінде құрылады, жер қойнауының барлық учаскелерін, соның ішінде мемлекеттік жер қойнауы қорын басқару бағдарламасына кіретіндерді қамтиды. Қызметтің негізгі нәтижесі-есептерді талдауды қоса алғанда, аумақты зерделеу туралы деректері бар

Геологиялық саланы ақпараттық-талдамалық және әдістемелік қамтамасыз ету

Геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттерінің саны, пакет

геологиялық ақпарат пакеті және т. б.
Жинақталған пакеттер саны: бұл көрсеткіш бірнеше жыл ішінде қалыптасқан геологиялық ақпарат пакеттерінің жалпы санын көрсетеді. Оны әр жылдағы пакеттер санын қосу арқылы есептеуге болады.
Мысалы, ГАИП = (А+В), мұндағы:
А – өткен жылғы дайын инвестициялық пакеттер;
В – есепті кезеңде жаңа инвестициялық пакеттерді дайындау

Геологиялық саладағы нормативтік ұсынымдардың саны, бірлік

Көрсеткіш қолданыстағы нормативтік базаны талдау негізінде, нормативтік құжаттарды іріктеу, нақтылау, талдау, дамыған елдердегі саладағы, геологиядағы және жер қойнауын пайдаланудағы ахуалдың өзгеруін ескере отырып, қажетті түзетулерді айқындау, әзірлеу және енгізу жолымен қалыптастырылады. Қажетті әдістемелік деңгейді ұстап тұру мақсатында жыл сайын геология саласындағы уәкілетті органға талдау және кейіннен өзектендірілген ұсынымдарды (жылына кемінде 2) енгізу жүргізілетін болады. Өзгерістер мен толықтырулар қолданыстағы нормативтік базаны өзектендіруге, жетіспейтін құжаттарды, ұсынымдарды әзірлеуге, процестерді оңтайландыруға және автоматтандыруға, саланың әдіснамалық

			жай-күйін жақсартуға бағытталған.
		ҚР әкімшілік бірліктері бөлінісінде негізгі басым салалар бойынша минералдық-шикізат базасының жай-күйін талдау, есеп	Уәкілетті органмен жыл сайынғы негізде 17 өңір бойынша шарт бойынша есептер саны
	Жер қойнауын геологиялық зерттеудің сапасы мен тиімділігін қамтамасыз ету	ЖҚМГЗ шеңберінде пайдалы қазбалар бойынша перспективаларды жалпылама талдау, есеп	<p>Көрсеткіш пайдалы қазбалар бойынша перспективаларға талдау жүргізу, перспективалы учаскелерді анықтау, сондай-ақ отандық және шетелдік жер қойнауын пайдаланушылар үшін геологиялық ақпараттың сапалы пакеттерін ұсыну негізінде қалыптастырылады.</p> <p>Геологиялық және геофизикалық материалдарды талдау және түсіндіру нәтижелері геологиялық барлау жұмыстарын жоспарлау, учаскелердің ресурстық әлеуетін айқындау, кен орындарын одан әрі игеру туралы шешімдер қабылдау, кейіннен ұсыныстар енгізу үшін пайдаланылатын болады.</p> <p>Осы жұмыстың нәтижелері бойынша уәкілетті органға, отандық және шетелдік жер қойнауын пайдаланушыларға мемлекет мүдделерін сақтай отырып, жыл сайын есеп беріледі.</p>
			Көрсеткіш пайдалы қазбалар бойынша перспективаларға талдау жүргізу, оның негізінде уәкілетті органның өтінімдері бойынша перспективалы учаскелерді анықтау немесе конкурстық рәсімдер негізінде ЖСҚ

	ЖҚМГЗ шеңберінде жобалық-сметалық құжаттаманы әзірлеу, жоба	әзірлеу жүзеге асырылатын болады. Геологиялық және геофизикалық материалдарды талдау мен түсіндіруге сәйкес геологиялық барлау жұмыстарын жоспарлау, учаскелердің ресурстық әлеуетін айқындау, кен орындарын одан әрі игеру туралы шешімдер қабылдау, кейіннен ұсыныстар енгізу үшін пайдаланылатын болады. Осы жұмыстың нәтижелері бойынша жыл сайын (кемінде 2) ЖСҚ әзірленетін болады.
Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау	Халықаралық геологиялық қызметтермен немесе трансұлттық компаниялармен меморандумдар жасасу, меморандум	2024 жылдан бастап шетелдік геологиялық қызметтермен меморандум жасасу кемінде 2.
	Халықаралық көрмелерде, семинарларда, конференцияларда "ҰГҚ" АҚ өнімдерін ұсыну, іс-шаралар	2024 жылдан бастап халықаралық көрмелерге, семинарларға, конференцияларға кемінде 2 іс-шараға қатысу.
	Жер қойнауын пайдаланушылар үшін семинарлар, практикалық курстар өткізу, іс-шара	Қазақстан Республикасының геологиялық саласын дамытудың 2023 – 2027 жылдарға арналған тұжырымдамасын іске асыру жөніндегі іс-қимыл жоспарына сәйкес.
Персоналды басқаруды жетілдіру	Геологиялық немесе техникалық ғылымдар бағыттары бойынша ғылыми дәрежесінің, сондай-ақ ғылым докторы (PhD) дәрежесінің болуы, %	Қол жетімділік деңгейі формула бойынша есептеледі: $\text{Пайыз} = (A/B) * 100,$ мұндағы А – ғылыми дәрежесі бар қызметкерлер саны; В – қызметкерлердің жалпы саны.
		Тар бағытталған мамандардың пайызы

		Тар бейінді мамандарды тарту, %	<p>формула бойынша есептеледі:</p> $\text{Пайыз} = (A/B) * 100,$ <p>мұндағы</p> <p>A – тар бағытталған қызметкерлер саны;</p> <p>B – қызметкерлердің жалпы саны.</p>
Қаржылық тұрақтылықты камтамасыз ету		Салық салуға дейінгі пайданың өсуі, млн теңге	<p>Салық салуға дейінгі пайданың өсуі мына формула бойынша есептеледі:</p> $C=A/B*100,$ <p>мұндағы</p> <p>A – ағымдағы кезеңнің пайдасы;</p> <p>B – алдыңғы кезеңнің пайдасы.</p>
		Еңбек өнімділігінің өсуі, млн теңге/адам;	<p>Еңбек өнімділігі Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Статистика комитеті бекіткен әдістеме бойынша есептеледі (формула: бір жылдағы табыс/жыл соңындағы қызметкерлердің орташа тізімдік саны. Бұл ретте 2023 – 2032 жылдарға арналған болжам үшін жоспарлы штат саны Сан ретінде пайдаланылады).</p>
		Негізгі капиталға инвестициялар, млн теңге	<p>Қор қоймасы мен Керн қоймаларының құрылысын аяқтау қорытындысы бойынша жарғылық капиталды ұлғайту жолымен "ҰГК" АҚ балансына беру жоспарлануда</p>
			<p>Рейтингтің нақты деңгейі 2026, 2029 және 2032 жылдары жоспарланып отырған компанияның корпоративтік басқару деңгейін айқындау үшін қоғам тартқан мамандандырылған тәуелсіз компанияны бағалау қорытындысы бойынша алынатын болады.</p>

Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру		Корпоративтік басқаруды бағалау, бірліктер	<p>Бағалау нәтижелері бойынша тәуелсіз ұйымдар корпоративтік басқаруды бағалау қорытындысы бойынша есеп дайындайды, ол мыналарды қамтиды: корпоративтік басқарудың жалпы рейтингі және компоненттер мен кіші компоненттер бойынша рейтингтер; акционерлік қоғамдағы корпоративтік басқару жүйесінің сипаттамасы; рейтинг тармақтарында көрсетілген және ықпал ету факторлары бойынша бөлінген акционердің корпоративтік басқару практикасына теріс (тежеуші) әсері; негізгі жағымды тұстар мен кемшіліктерді сипаттау; қандай да бір фактіні жағымды тұстарға немесе кемшіліктерге жатқызуды негіздей отырып, акционерлік қоғамдағы корпоративтік басқарудың жағымды сәттері мен кемшіліктерін егжей-тегжейлі сипаттау; анықталған сәйкессіздіктерді жою және корпоративтік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру жөніндегі ұсынымдар.</p>
		Шешім қабылдау деңгейінде әйелдердің үлесін ұлғайту, %	Қоғамның құрылымдық бөлімшелерін, басқарманы, директорлар кеңесін, корпоративтік секторды қоса алғанда, басшы-әйелдер санының жалпы санға қатынасы.

Ұлттық геологиялық қызмет
акционерлік қоғамының
2023 – 2032 жылдарға арналған
даму жоспарына 4–қосымша

"Ұлттық геологиялық қызметі" акционерлік қоғамының стратегиялық картасы

№ п/п	Мемлекеттік жоспарлау жүйесінің бірінші деңгейдегі құжаты (бұдан әрі – МЖЖ)	МЖЖ екінші деңгейлі құжаты	МЖЖ үшінші деңгейлі құжаты	"Ұлттық геологиялық қызметі" АҚ қызметінің негізгі көрсеткіштері
-------	---	----------------------------	----------------------------	--

1	2	3	4	5	6
	Мемлекет басшысының 2021 жылғы 1 қыркүйектегі "Халық бірлігі және жүйелі реформалар – ел өркендеуінің берік негізі" атты Қазақстан халқына Жолдауы, Мемлекет басшысы Қ. Тоқаевтың 2022 жылғы 1 қыркүйектегі "Әділетті мемлекет, біртұтас ұлт, берекелі қоғам" атты Қазақстан халқына Жолдауы	Қазақстан Республикасы Президентінің 2018 жылғы 15 ақпандағы № 636 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2025 жылға дейінгі ұлттық даму жоспары	Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 1 сәуірдегі № 853 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасындағы отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасы	Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 30 желтоқсандағы № 1127 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасының геологиялық саласын дамытудың 2023 – 2027 жылдарға арналған тұжырымдамасы	"ҰГҚ" АҚ-ның 2023 – 2032 жылдарға арналған даму жоспары
	2022 жылғы 1 қыркүйектегі Жолдауы "Инвесторлардың сапалы геологиялық ақпаратқа қолжетімділігін кеңейту қажет. Ол үшін ведомстволық бағынысты ұйымдардың базасында тиімді Ұлттық геологиялық қызмет құру қажет. Бұл ұйым				1-мақсат. Геологиялық ақпарат жинауды қамтамасыз ету 1-түйінді көрсеткіш: "геологиялық материалдарды жыл сайын, бірліктерді

	<p>жер қойнауына кімге және қалай жол беру керектігін шешетін монополист болмауы керек. Оның рөлі инвесторларға кешенді сервистік қолдау көрсету болып табылады. Жер қойнауын пайдалану саласына, әсіресе геологиялық барлау және жер қойнауын кешенді зерттеу бөлігінде жаңа серпін қажет. Ұлт жоспары аясында басталған реформаларды іс жүзінде аяқтау керек – геологиялық ақпараттың ашық цифрлық дерекқорын құру, оған инвесторлардың қол жеткізуін қамтамасыз ету"</p>				<p>жинау және сақтау бойынша қамтамасыз ету – жыл сайын 800 есеп бойынша;</p> <p>2-негізгі көрсеткіш. Пайдалы қазбалардың мемлекеттік есебін жинау талдау және жасау, есеп – 2032 жылы 103 есеп;</p> <p>3-негізгі көрсеткіш. Жер қойнауын пайдаланушылардың лицензиялық міндеттемелердің орындалуы туралы есептілік деректерін жинау, өңдеу – жыл сайын 100 %;</p>
				<p>2-тарау. Геологиялық</p>	<p>1-мақсат. Геологиялық материалдарды сақтау, сүйемелдеу, өңдеу және өзектендіру</p> <p>1-негізгі көрсеткіш: Геологиялық материалдарды сақтау мүмкіндігін қамтамасыз ету</p>

				<p>саланы дамытудың негізгі тәсілдері "Геологиялық ақпараттың заттай жеткізгіштерінің инфрақұрылым ын дамыту"</p>	<p>– 2032 жылға қарай 66000 есеп .</p> <p>2-негізгі көрсеткіш: Мемлекеттік органдармен құпияландыруға жататын мәліметтердің ведомстволық тізбелерінің талаптарына сәйкес геологиялық материалдарды жүргізу, % – 2032 жылы 100 %</p>
	<p>2021 жылғы 1 қыркүйектегі Жолдау.</p> <p>...</p> <p>"Екінші бағыт. Нақты секторды дамыту. Геологиялық ақпараттың бірыңғай деректер банкін құруды аяқтау қажет";</p> <p>2022 жылғы 1- қыркүйектегі Жолдау</p> <p>...</p> <p>"</p> <p>Инвесторлардың сапалы геологиялық ақпаратқа қолжетімділігін кеңейту қажет. Ол үшін ведомстволық бағынысты ұйымдардың базасында тиімді Ұлттық геологиялық қызмет құру қажет. Бұл ұйым</p>	<p>8.Жалпыұлттық басымдық. Өртараптандырылған және инновациялық экономиканы құру. 10-тапсырма. Инфрақұрылымды дамыту және экономиканың базалық</p>		<p>2-тарау. Геологиялық саланы дамытудың негізгі тәсілдері "</p> <p>Минералдық-ши</p>	<p>1-мақсат. Геологиялық ақпаратты сақтаудың сандық форматы</p> <p>1-негізгі көрсеткіш.</p>

	<p>жер қойнауына кімге және қалай жол беру керектігін шешетін монополист болмауы керек. Оның рөлі инвесторларға кешенді сервистік қолдау көрсету болып табылады. Жер қойнауын пайдалану саласына, әсіресе геологиялық барлау және жер қойнауын кешенді зерттеу бөлігінде жаңа серпін қажет. Ұлт жоспары аясында басталған реформаларды іс жүзінде аяқтау керек-геологиялық ақпараттың ашық цифрлық дерекқорын құру, оған инвесторлардың қол жеткізуін қамтамасыз ету"</p>	<p>салаларын цифрландыру ... Республиканың барлық аумағының өзекті картографиялық материалдары бар бірыңғай мемлекеттік координаттар жүйесі құрылатын болады"</p>		<p>кізат саласындағы ақпараттық инфрақұрылым мен рәсімдерді цифрландыру және ақпараттандыру "</p>	<p>барлық қайталама геологиялық ақпаратқа автоматтандырылған қол жеткізуі, % – 2032 жылы 100 %;</p>
		<p>10 . " Жалпыұлттық басымдық". Теңгерімді аумақтық даму.</p>		<p>2-тарау. Геологиялық саланы</p>	<p>1-мақсат. Геологиялық саланы ақпараттық-талдамалық және әдістемелік қамтамасыз ету 1-негізгі көрсеткіш: геологиялық ақпараттың инвестициялық пакеттерін қалыптастыру, пакет – 2032 жылы 31 пакет;</p>

		<p>7-тапсырма "Жасыл" экономика және қоршаған ортаны қорғау. Минералды-шикізат базасын дамытуға және геологиялық зерттеулер жүргізуге назар аударылатын болады"</p>		<p>дамытудың негізгі тәсілдері "Жер қойнауын мемлекеттік геологиялық зерттеу қызметінде нормативтік және әдістемелік базаны жетілдіру"</p>	<p>2-негізгі көрсеткіш: геологиялық саланың жұмыс істеуі үшін нормативтік ұсынымдар әзірлеу, бірлік – жыл сайын 2 нормативтік құжат бойынша;</p> <p>3-негізгі көрсеткіш: ҚР әкімшілік бірліктері бөлінісінде негізгі басым салалар бойынша минералдық-шикізат базасының жай-күйін талдау, есеп – 2032 жылы 17 есеп.</p>
					<p>2-мақсат. Жер қойнауын геологиялық зерттеудің сапасы мен тиімділігін қамтамасыз ету</p> <p>1-негізгі көрсеткіш: ЖҚМГЗ шеңберінде пайдалы қазбалар бойынша перспективаларды жалпылама талдау, есеп – 2032 жылы 2 есеп;</p> <p>2-негізгі көрсеткіш: ЖҚМГЗ шеңберінде Жобалау-сметалық құжаттаманы</p>

				<p>әзірлеу, жыл сайын кемінде – 2 жоба.</p>
			<p>2-тарау. Геологиялық саланы дамытудың негізгі тәсілдері "Жер қойнауын геологиялық зерттеудегі ғылыми және ғылыми-білім беру ұйымдарының құзыреттері мен маңыздылығының деңгейін арттыру"</p>	<p>1-мақсат. Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау;</p> <p>1-негізгі көрсеткіш: Шетелдік геологиялық қызметтермен меморандум жасасу, шарт – 2 жоба;</p> <p>2-негізгі көрсеткіш: "ҰҚГ" АҚ өнімдерін халықаралық көрмелерде, семинарларда, конференцияларда ұсыну, жыл сайын кемінде 2 іс-шарада;</p> <p>3-негізгі көрсеткіш: Жер қойнауын пайдаланушылар үшін семинарлар, практикалық курстар өткізу – жыл сайын кемінде 4 курс/семинар.</p>
				<p>1-мақсат. Қазақстандық және шетелдік ғылыми және ғылыми-зерттеу, білім беру ұйымдарымен өзара іс-қимыл жасау;</p>

				<p>2-тарау. Геологиялық саланы дамытудың негізгі тәсілдері "Жер қойнауын геологиялық зерттеудегі ғылыми және ғылыми-білім беру ұйымдарының құзыреттері мен маңыздылығын ың деңгейін арттыру"</p>	<p>1-негізгі көрсеткіш: Шетелдік геологиялық қызметтермен меморандум жасасу, шарт – 2 жоба;</p> <p>2-негізгі көрсеткіш: "ҰҚГ" АҚ өнімдерін халықаралық көрмелерде, семинарларда, конференциялар да ұсыну, жыл сайын кемінде 2 іс-шарада;</p> <p>3-негізгі көрсеткіш: Жер қойнауын пайдаланушылар үшін семинарлар, практикалық курстар өткізу – жыл сайын кемінде 4 курс/семинар.</p>
		<p>8. "Жалпыұлттық басымдық". Әртараптандырылған және инновациялық экономиканы құру. 10-тапсырма. Инфрақұрылымды дамыту және экономиканың базалық салаларын цифрландыру. Республиканың барлық аумағының өзекті картографиялық материалдары бар бірыңғай</p>			<p>1-мақсат. Кадр ресурстарының әлеуетін арттыру</p> <p>1-негізгі көрсеткіш: ғылыми дәрежесінің, сондай-ақ</p>

<p>мемлекеттік координаттар жүйесі құрылатын болады"</p> <p>5. "Жалпыұлттық басымдық" Мемлекеттік басқарудың жаңа моделі 5-тапсырма. Квазимемлекеттік сектордың тиімділігі. Олардың қатысуы қоғамдық мүддені, орындалатын міндеттер шеңберінің айрықша және бірегейлігін қамтамасыз етуге байланысты жекешелендіруге жатпайтын аса маңызды инфрақұрылымды басқару мақсатында ғана қамтамасыз етілетін болады. Жаңа модельдің маңызды элементі-портфельді басқару мәселесінде квазимемлекеттік сектордың тиімділігін бағалау. Тиімділік көрсеткіштері бірінші кезекте бәсекеге қабілеттілікке, рентабельділікке, қаржылық тұрақтылыққа және экономиканың</p>	<p>"6-бөлім. Нысаналы индикаторлар және күтілетін нәтижелер</p> <p>8. Атқарушы, өкілді және сот билік органдарында, мемлекеттік, квазимемлекеттік және корпоративтік секторлардағы әйелдердің</p>	<p>философия PhD докторы дәрежесінің болуы немесе бағыттары бойынша (геологиялық және техникалық ғылымдар және т.б.) – 2032 жылы 10 %;</p> <p>2-негізгі көрсеткіш: Тар бейінді мамандарды тарту, % – 2032 жылы 10 %.</p> <p>2-мақсат. Қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету</p> <p>1-негізгі көрсеткіш: салық салуға дейінгі табыстың өсуі, млн теңге – 2032 жылы 181,4 млн теңге</p> <p>2-негізгі көрсеткіш: еңбек өнімділігінің өсуі – 2032 жылы 7,6 млн. теңгені құрайды/ адам;</p> <p>3-негізгі көрсеткіш: негізгі капиталға инвестициялар – 2026 жылы 120 млрд теңге, 2027 жылы 3,5 млрд теңге</p>
---	---	--

<p>дамуына бағытталатын болады. Квazимемлекеттік ұйымдар қызметінің нәтижелерін бақылау жүйесі мен бағалау критерийлері алдыңғы қатарлы халықаралық практикаға сәйкес келтірілетін және негізгі стратегиялық, экономикалық және әлеуметтік-саяси көрсеткіштерге байланыстырылатын болады. Қызметтің ашықтығы, қоғамның басқаруға қатысуы және мемлекеттік активтерді басқаратын атқарушы органдар мен квazимемлекеттік сектордың қарамағында Мемлекеттік кәсіпорындардың тиімділігін бағалау нәтижелерінің толық ашықтығы квazимемлекеттік сектордың жаңа моделінің негізі болады. Квazимемлекеттік сектор заң жүзінде институттандырылатын болады, бұл оның</p>	<p>шешім қабылдау деңгейіндегі үлесі 2022 жылға қарай 24,5 %, 2023 жылға қарай – 25,0 %, 2024 жылға қарай – 27 %, 2025 жылға қарай – 28,0 %, 2026 жылға қарай – 30, %, 2027 жылға қарай 2028 жылға қарай – 30,0 %, 2029 жылға қарай – 30,0 %, 2030 жылға қарай – 30%"</p>	<p>3-мақсат. Корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру 1-негізгі көрсеткіш: Шешім қабылдау деңгейіндегі әйелдердің үлесін арттыру– 2032 жылы 35,5 %; 2-негізгі көрсеткіш: корпоративтік</p>
--	---	---

	<p>субъектілерінің нақты ұғымын айқындауға, квазимемлекеттік сектор субъектілері мен олардың мүшелерінің басқару органдарының жауапкершілігін белгілеуге, корпоративтік басқару негіздерін көздеуге, мемлекеттің қатысуымен заңды тұлғалар қызметінің ашықтығы, есептілігі және мониторингі мәселелерін реттеуге мүмкіндік береді</p>		<p>басқаруды бағалау, бірлік – 3 жылда 1 рет</p>
--	---	--	--